STEPP

MAGAZINE VOOR PRODUCTIONELE, ONTWERPENDE EN TECHNISCHE KRACHTEN VAN DE BREDE CULTURELE SECTOR

#50

Maart 2025 | 15 €

jaargang 14

JEFF DE CLERCK - EEN MONUMENT

WHITE HOUSE GALLERY

MAART 2025

AMPTEC
fbroptx
Fiber. De optische revolutie.
In-huis of on-site productie, herstelling of onderhoud.
Expanded Beam - Fibreco, SMPTE - Lemo & Canare, Butt-Joint - opticalCON, Convertor kabels, SFP's en toebehoren...
Amptec fbroptx blinkt uit als lasser, polijster en leverancier van fiberbekabeling.
Ontdek meteen waarom wij de koploper in de industrie zijn.

Editoriaal

Beste lezer,

Met STEPP bereiken we alweer een mijlpaal. 50 edities van een magazine dat – als we even mogen – zijn gelijke niet kent in dit land. Waar anders kan je in één moeite door lezen over de geschiedenis en de toekomst van de podiumsector? Over oude en nieuwe technieken en hoe die soms moeilijk te onderscheiden zijn. Maar evengoed over regelgeving over veiligheid en duurzaamheid, over arbeidswetten en frequentienormen? Een platform waarin we onze kennis delen, zomaar, zonder meerkost of paywall. Omdat we daar allemaal beter van worden.

Toch blijven we zoeken naar hoe het nog beter kan. Zo vind je in dit nummer een eerste aflevering van een nieuwe rubriek. Het begin van een hopelijk lange rij portretten uit de sector. Een sector die zichzelf steeds weer opnieuw uitvindt. We nemen afscheid van monumenten, in het besef dat we op de schouders van die reuzen staan om steeds hoger naar de hemel te kunnen grijpen. Als dat geen inspirerend vooruitzicht is.

Tegelijk worden we ook aan de harde realiteit herinnerd. Aan wat het verschil maakt tussen wel of niet luisteren naar wat de productionele krachten te vertellen hebben. Beleidsmakers en management doen er goed aan om hen in hun beslissingen te betrekken. Zoals je ook hier kan lezen: we zijn het gewoon om met de meest van de pot gerukte vragen om te gaan. En evengoed professioneel te blijven.

Misschien is het net dat wat velen zo aantrekt: de apathie te lijf gaan, desnoods met een rol gaffa en wat schroot, om iets uniek te maken. Dat is ook wie STEPP is: iedereen die mee maakt dat je iets kan meemaken.

Veel leesplezier

Roel Proesmans, voorzitter
Bert Moerman, ondervoorzitter

BASTT
STEPP
sinds 1981

3 Editoriaal
6 50 stappen: waar was STEPP?
8 Het vege teken
15 Painting With Light helpt Clouseau er levendig uit te zien op 40-jarige leeftijd
18 Tips & tricks: de E-rewinder
20 ISE 2025 Barcelona, een impressie
22 54 Ways to ...
24 Portfolio The Whitehouse Gallery
28 Jeff De Clerck: Een Lichtende carrière
30 Het grote blunderboek voor theaterbouw
34 Inspire
39 Agenda
40 Groen licht
42 In memoriam Paul Gallis
43 In memoriam Dirk Van Tilt
44 Amptec ntwrx implementeert geavanceerd netwerk in De Munt
45 De questionnaire van de connaisseur: Marnik Baert
46 Bedrijfsleden
47 Dieren in theater
48 Bedrijfspartners
49 Groepsleden
50 Colofon

© Jan Decalf →

lux theater

50 stappen: waar was STEPP?

Bert Moerman

De ontwerpende, productionele en technische krachten van de brede culturele sector opereren per definitie vooral achter de schermen. Daar voelen we ons nog het meest als een vis in het water. En ook STEPP als steunpunt trekt die lijn door. We treden niet vaak op de voorgrond, maar werken keihard buiten beeld. De vraag stelt zich dan ook geregeld: what's in it for me? We organiseren inkijk in de coulissen.

STEPP bestaat 40 jaar en verzette reeds heel wat bakens om de werkomstandigheden in de brede culturele sector te verduurzamen en professionaliseren. Met een kleine maar fijne groep trokken we ons op 7 november terug in CC Bolwerk in Vilvoorde om te debatteren en de krijtlijnen naar de toekomst voor STEPP uit te zetten. Wat begon met een terugblik op het verleden werd alweer een startpunt, en zeker geen afgerond proces. Dat verzetten van bakens is echt werk in de coulissen, dat dikwijls maar op lange termijn echt visibel wordt.

Binnen de **WITA-**werkgroep (Working in The Arts) wordt druk gespijkerd aan het Kunstwerkstatuut, wat naast de hervorming van het statuut van kunstwerker in België ook een beter toegangsticket tot sociale voordelen voor kunstwerker omvat. Een productie is per definitie teamwork. Dus ook de technische en ondersteunende profielen in de coulissen verdienen hier in meegenomen te worden. Op dat debat weegt STEPP actief mee.
STEPP had ook een gesprek op het kabinet van de nieuwe **minister van cultuur Caroline Gennez**, om de bezorgdheden die we hebben geuit in ons memorandum te bespreken en toe te lichten.

Ondertussen kregen we ook het bericht dat we opnieuw resideren in de SARC, de Strategische Adviesraad voor het beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media, en specifiek in de **sectorraad Kunsten & Erfgoed**. Vertegenwoordigers uit het maatschappelijke middenveld en onafhankelijke deskundigen treden er in de Algemene Raad of in een van de vier sectorraden in overleg met elkaar over het cultuur-, jeugd-, sport- en mediabeleid in de brede zin van het woord. De adviezen en studies die voortkomen uit dit overleg worden bezorgd aan de Vlaamse Regering en aan het Vlaams Parlement.

Binnen OISTAT, l'Organisation Internationale des Scénographes, Techniciens et Architectes de Théâtre, waarvan STEPP het Belgian Centre is, houden we binnen de **Education Commission, Research Commission, Technology Commission en Publication Commission** contact met de collega's in de wereld. Daar komen regelmatig samenwerkingsverbanden uit voort. In dat verband wordt samen met de VPT, DTHG, OETHG, STTF, ... gewerkt aan een versterking van het **Europees netwerk** met een focus op ontwerp en scenografie. In dat verband werken we ook nauw samen met ATPS, l'Association de Technicien·ne·s Professionnel·le·s du Spectacle, zeg maar de Waalse STEPP.

Dat Europese netwerk leidde vroeger al tot resultaten, o.a. binnen het **ETTE**-project waar ondertussen het Veiligheidspaspoort uit voortvloeide. De FOD WASO (Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg) heeft onlangs het Veiligheidspaspoort gelijkgeschakeld aan het VCA-Attest. Ondertussen wordt achter de schermen druk verder gewerkt aan het op de rails krijgen van meer praktijktesten, zowel in professionele context als bij opleidingen.
Binnen het Overleg Opleidingen Podiumtechniek wordt gewerkt aan een formule om de testen voor het Veiligheidspaspoort te integreren in de eindtermen. Het ETTEC-consortium, waarin STEPP founding member is, waakt dan weer over de kwaliteit en interoperabiliteit. Ondertussen kennen de (gratis) online-cursussen hoge bezoekcijfers.

Dat verzetten van bakens is echt werk in de coulissen, dat dikwijls maar op lange termijn echt visibel wordt.

Het **PACE-VET**-project en het **ESSENCE**-project naderen ondertussen voltooiing. Essence focust op een betere internationale erkenning van competenties van geluidstechnici in de entertainmentindustrie. Ook om zo de leegloop van de sector te kunnen tegengaan. **PACE-VET** (Partial Certification in the Vocational Field of Event Technicians) ontwikkelde een app om levenslang een portfolio te kunnen opbouwen, bijhouden en laten beoordelen zodoende niet-formele leermomenten ook te laten valideren. Noem dit gerust de moderne versie van het Ervaringsbewijs.

Ondertussen vordert het Erasmus+ Inspire-project met rasse schreden. Het **INSPIRE** project streeft naar het versterken van de vaardigheden van wie werkzaam is in de podiumkunstensector. Om professionals in het beroeps en hoger onderwijs op een holistische en innovatieve manier bij te scholen, zodat deze sector een drijvende kracht kan zijn achter duurzame ontwikkeling in Europa en daarbuiten. Zie verderop in dit magazine.

Ondertussen is een nieuw Erasmus+ **Canonproject** rond podiumtechnisch erfgoed goedgekeurd en worden de krijtlijnen afgetast van een Vlaams erfgoedproject waarbij **maquettes** worden gevaloriseerd. STEPP schreef mee aan de '**veldtekening podiumtechnisch erfgoed** in Vlaanderen en Brussel'. Neem zeker eens een kijkje op https://cemper.be/themas/podiumtechnieken, https://cemper.be/nieuws/podiumtechnieken-in-de-kijker-gezet en https://cemper.be/stagetube. Allemaal zaken waar we aan meewerkten!

Dit alles zorgt ervoor dat we als 'knowledge partner' zijn betrokken bij de Event Confederation.

Wat komt nog?

Het Laboratorium voor Lichttechnologie van KU Leuven organiseert dit voorjaar in het kader van het Europese project '**SHAPE-THE-LIGHT**' i.s.m. Groen Licht Vlaanderen en met ondersteuning van STEPP meerdere activiteiten rond licht en verlichting voor de kunst- en podiumwereld.
De doelgroep hierbij zijn de ontwerpers en voorschrijvers van licht voor de creatieve sector. Met deze opleidingen (Performance Labs) en discussietafels (World Cafés) richt men zich tot de creatieve lichtberoepen waaronder lichtontwerpers, scenografen, curatoren en technici actief in theaters, musea, galerijen, tentoonstellingsruimtes, culturele centra en lichtfestivals. Er werden al twee Performance Labs georganiseerd. Specifiek rond 'Verlichtingstoestellen voor Musea en Kunst'. Op 28 april 2025 gaat een 'World Café' door in het Conservatorium Antwerpen rond het centrale thema 'Duurzaamheid en verlichting voor Podiumkunst'. Een waardige opvolger voor de STEPP-contactdag 'Watt na de Gloeilamp'.
Meer toelichting en details vind je zoals steeds op de STEPP-website. Heb je zelf zin op mee te werken aan vrijwilligerswerk van de bovenste plank dat het verschil maakt in het leven van collega's van elke dag, geef dan zeker een seintje via info@stepp.be. Want samen sterk, net op dezelfde manier als we er voor zorgen om elke avond om 20u het doek weer open te krijgen. ■

HET VEGE TEKEN

De Faar toont de weg naar een nieuw soort ontmoetingscentrum

Jan Decalf

In oktober 2024 werd in Dilsen-Stokkem niet zomaar een nieuw ontmoetingscentrum ingehuldigd, De Faar zou wel eens de lichtbaken kunnen zijn waar de rest van het land zich op zal richten. Maar we lopen wat vooruit: eerst naar het buitenste buitenbos van Limburg voor een kennismaking.

Ze noemen het zelf een "cultuureducatieve hub". Een term zo vaag dat die een goed idee bijna helemaal aan de aandacht onttrekt. Het is niet de eerste keer dat we wijzen op de terugkeer van het gevreesde P-woord[1] als er gesproken wordt over nieuwe podiuminfrastructuur. De podiumzaal van een gemeente wordt al eens ondergebracht in een vrijetijdscomplex. Niet zelden als aanhangsel van een sporthal.
Moet het nog gezegd dat niet alle vormen van vrijetijdsbesteding dezelfde zijn? Blijkbaar wel. Andere vereisten, andere verwachtingen, andere vormen van beleven, ander gedrag van uitvoerders en publiek. Stel je voor dat de leden van een bandje elkaar na elke succesvol afgewerkte song in de armen zouden vallen zoals balsporters dat zo graag doen. Of dat een standupper zijn trui over zijn hoofd trekt en een ererondje loopt na elke goed vertelde grap. De laatste keer dat supporters na een toneelstuk hommeles zijn gaan schoppen, was in 1830.

Laat het aan de Limburgers over om op dit fenomeen een eenvoudige oplossing te bedenken: je kan ook dingen bij elkaar voegen die ogenschijnlijk niets gemeen hebben, maar toch geestesverwanten zijn. Het principe van de bestekschuif. De Faar is tegelijk een onderdak voor de bibliotheek, de kunstacademie, een stuk van de stedelijke humaniora en een vrijetijdspunt (lees: een infobalie voor alle vrijetijdsactiviteiten waar Dilsenaars en Stokkematen terecht kunnen voor alles van ticketverkoop, zaalverhuur en het verenigingsleven).
Nu ja, bedenken is misschien wat al te genereus. De keuzes die geleid hebben tot de conceptie van De Faar waren grotendeels gedicteerd door de omstandigheden: een site middenin de stad, omringd door schoolgebouwen, aanpalend aan de al bestaande bibliotheek. Voeg daarbij dat de directies van humaniora, kunstenacademie en bibliotheek al van bij het begin mee aan het stuur zaten en het huwelijk lijkt al lang zo vreemd niet meer.

De Faar is dus een gebouw dat een aantal verschillende partners huist: de scholen hebben er extra klaslokalen, die lokalen worden na de schooluren gebruikt voor de kunstacademie, er is plaats voor de centrale bibliotheek met een uitgebreide afdeling voor jeugd en twee podiumruimtes. Het resultaat is even voorspelbaar als geniaal: de schotten tussen de verschillende functies en tussen de verschillende partners worden zoveel mogelijk weggehaald. De scholieren maken gebruik van de 'maker space', de leerlingen van de academie hebben een aangebouwde podiumruimte, (jonge) bezoekers van de bib zitten centraal in de bijenkorf… Het zoemt er letterlijk en figuurlijk.
De vormgevers gingen dan aan de slag met thema van 'licht' en 'baken'. Soms letterlijk, soms figuurlijk. Zo staat er op het dak een glazen paviljoen, als van een vuurtoren, en hebben ruimtes namen als 'Lux', 'Lumen', 'Focus'… Daar zijn ze duidelijk niet licht overheen gegaan.

Waar ze zeker in zijn geslaagd is het creëren van een bijzonder aangenaam klimaat doorheen het hele gebouw. Overal is er daglicht en overal is er aandacht gegeven aan de akoestische behandeling van de ruimtes. De enkele kantoren die er zijn, zijn via een gaanderij verbonden met het ruime atrium.
Dat atrium wordt geflankeerd door twee grote trappen: een die

1 Polyvalent, dus. Steeds minder theaters of concertgelegenheden kunnen alleen bestaan. Wie dacht aan parochialisering in de context van een krimpende reikwijdte van de visie van bestuurders over het gebruik en beheer van vrijetijdsinfrastructuur, verwijzen we naar een volgende gelegenheid.

faar

de
faar
verlicht
wordt
deze plek
van jou?
verlicht deze
prachtige plek
tot een bruisende
horecazaak!

naar de vleugel met de klaslokalen voert en een tweede die onder meer naar het balkon van het theater leidt. Deze trap is zo ontworpen dat hij ook als tribune kan dienen, mocht iemand iets in de inkom willen tonen aan een zittend publiek.
Achter de balie van het atrium is de ingang van de bibliotheek en kijk je in op de jeugdafdeling. Zo is er wel een fysieke afscheiding en een gecontroleerde in- en uitloop, maar zonder het nare gevoel van achter glas of muren te zitten.
De Faar heeft een goed uitgeruste knutselruimte, een 'maker space' in hip jargon. Waar gewerkt kan worden aan kleine technologie. Het stimuleren van interesse in techniek, weet je wel. Iedereen ingenieur! Maar het is een leuk detail dat de ruimte een glazen wand heeft die je als uitstalraam kan zien. Een inkijk in het laboratorium.
Het idee om alles heel open te houden, maar tegelijk een oplossing te voorzien voor de heel verschillende stromen van publiek, is één van de meest complexe uitdagingen in een dergelijk gebouw. Omdat die stromen zelfs nu nog niet volledig in kaart zijn gebracht, is dat een proces van vooruitschrijdend inzicht.

Dat een complex toegangssysteem met de nodige kinderziektes krijgt af te rekenen, valt te vrezen. De gebruikers zijn nog lang niet altijd daar waar ze wezen willen en sommige deuren hebben af en toe wat zachte dwang nodig om hen aan hun functie te herinneren.
Eenvoudige vragen als: wie sluit af en hoe zorgen we ervoor dat het gebruik 's avonds probleemloos kan verlopen? In deze kleine organisatie is er geen bemanning voor voorzien. Geen zaalwachter of late baliemedewerker die een oogje in het zeil houdt. Dus wordt er veel gevraagd van het plichtsbewustzijn en de goede wil van de gebruikers. Binnenkort komt er ook nog een Open+ systeem bij (dat wil zeggen dat de bib ook op onbemande uren toegankelijk zal zijn), waarvoor nog meer programma's van elektronische sloten met mekaar moeten communiceren.

Maar er zijn ook aanwijsbare voordelen van het gebouw te delen. De academie heeft verschillende mooi uitgeruste oefenruimtes en die sluiten dan weer naadloos aan bij de twee podiumruimtes. Logisch als je begrijpt dat een opleiding muziek, dans of woord onlosmakelijk met een podium is verbonden. In De Faar kan je moeiteloos de vleugelpiano uit het leslokaal op het podium rollen. En die natuurlijke nabijheid doet veel angst voor het onbekende van een podium wegsmelten.
In de kleine 'Lumen' heb je de intimiteit van 45 zitjes. Ideaal voor kleine lezingen of woordklassen. De 'Lux' is dan het grote broertje. Met zo'n 232 plaatsen en een smal, laag balkon rondom waar ook nog eens 36 losse stoelen kunnen staan.
In heel het gebouw is veel demping aangebracht, waardoor er ook in de grote, hoge ruimtes een aangenaam akoestisch klimaat heerst. Het voelt overal sereen aan, zonder sacraal te zijn. Maar er is ook onmiskenbaar een nadeel aan die keuzes voor dubbel gebruik. Grote glaspartijen zijn aangenaam overdag, maar ze houden storende geluiden van buiten niet tegen. De kanalen van de verluchting en verwarming verplaatsen ook veel lawaai binnen het gebouw: in de regie en de podiumzalen hoor je opvallend veel storing. Het gelijktijdig gebruiken van de ruimtes is daarom niet vanzelfsprekend. Je kan een avondschool moeilijk combineren met een opvoering.
Zo zijn er vooral in de podiumruimtes en de theatertechnieken duidelijk veel sporen van beslissingen die genomen werden zonder een duidelijk zicht op hoe een podiumomgeving gebruikt wordt. Je ziet hoe elders in het gebouw de bibliothecaris en de directie van school en academie elk hun slag konden thuishalen voor de dingen die voor hen belangrijk zijn. Maar de functionaliteiten van de podiuminfrastructuur kreeg de stiefmoederlijke behandeling van een wezenkindje uit de sprookjes. Hoewel er budget was voor een behoorlijke basis, ontbrak het aan expertise om dat budget behoorlijk te investeren. Er was voor de oplevering geen theatertechnicus bij de gemeente, of iemand met voldoende kennis van zaken om de installatie en het installeren mee op te volgen. De boei was een speelbal van de golven.

Wie zet dezer dagen nog een podiumzaal met een regie waar de technici buiten het bereik van de zaalspeakers zitten en waar je over de laatste rij stoelen moet klauteren om in de zaal te komen? Zelfs in een nieuw gebouw ontbreekt het nog aan bekabeling: zo is elke trek wel uitgerust met een DMX kabel, maar de belichting is allemaal intelligent licht. Dat wil zeggen dat elke armatuur in basismodus alleen al 68 kanalen gebruikt en dat is nog voor je ze in theater-modus wil gebruiken. Bovendien kan de tafel maar twee universes tegelijk aansturen. Geen kabelgoten van de regie naar de trekken of de technische ruimte, zodat kabels bijtrekken niet onopgemerkt kan gebeuren. De lijst is veel te lang om zomaar door de vingers te zien als kinderziektes.

Het zal de aandachtige lezer niet ontgaan zijn dat er nog een essentieel onderdeel van een succesvolle derde plek ontbreekt. De ontwerpers hadden wel rekening gehouden met een foyer. Ze beschreven die zelfs als verbindend element tussen wat er zich in het gebouw afspeelt en de ruimte rondom, de stad, de wereld. Een functioneel onderdeel van het concept. Helaas was de ruimte die ze voor horeca hadden voorzien niet in verhouding tot die ambitie en werd tot nog toe geen uitbater gevonden die binnen de muren aan de slag wou. Geen hub in de hub, voorlopig. Aan het theater is in de foyer wel een aparte bar voorzien waar de organisator van een evenement een drankje na de voorstelling kan aanbieden.
Tot vandaag wordt De Faar gerund door een coördinator en één technieker. Voor een gebouw met een zo'n complexe bezetting is dat minimaal te noemen. Het is ook veelbetekenend dat er geen kantoren zijn voorzien voor dit personeel. Voor buitenstaanders – en ontwerpers zijn dat evengoed – bestaan

lux theater

Tot vandaag wordt De Faar gerund door een coördinator en één technieker

de gebouwen er alleen als zij die door hun aanwezigheid tot leven wekken. Vandaar ook steeds die verbazingwekkende verontwaardiging als iets niet werkt. Niemand staat er bij stil dat een lokaal of een machinerie moet ingesteld, klaargezet, onderhouden, opgeruimd of gestockeerd worden.
Hoewel met De Faar fors werd geïnvesteerd – een prijskaartje van 11 miljoen – in cultuurinfrastructuur, is het zeker niet zo dat Dilsen-Stokkem hiermee al haar eieren in hetzelfde mandje moet leggen. Er zijn verschillende kleine zaaltjes over de gemeente verspreid en er is de Nieuwenborgh, een grote feestzaal waar bokswedstrijden en prins carnaval verkiezingen doorgaan. Niet noodzakelijk tegelijkertijd.

Ook al daarom blijft De Faar zeker een voorbeeld en absoluut de moeite om eens te gaan kijken voor wie al wie van ver of dichtbij betrokken is bij vrijetijdsinfrastructuur. Cultuur en educatie bij mekaar brengen onder één dak. De bib-als-derde-plek de gepaste faciliteiten geven om die titel ook werkelijk waar te kunnen maken. Een hoogtechnologische versie van het klassieke OC. Het was een lange weg van de afbraak van het vorige cc, dan jarenlang nomadisch, om er aan de andere kant van Covid weer uit te komen. Nu kunnen cultuurliefhebbers in Dilsen-Stokkem eindelijk weer thuiskomen.
Maar het idee dat je je als opdrachtgever op dezelfde firma kan verlaten voor je technieken en je theatertechnieken, laten we daar voor eens en altijd afscheid van nemen. Waar je het vroeger ook al niet aan de dorpselektricien kon overlaten, kan dat nu nog steeds niet. Ook al is dat intussen een firma met zogenaamde netwerkspecialisten aan boord.
'Limburg: hier groeien ideeën' luidt de tagline. Na C-Mine, de Zeepziederij en nu De Faar hebben ze ongeveer in elke gewichtsklassen een kampioen. Of toch zeker een titelkandidaat. En dat voor langer dan één seizoen. ■

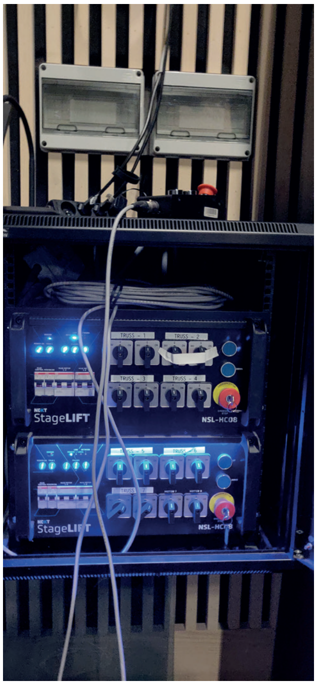
TRUSS - 1
TRUSS - 2
TRUSS - 3
TRUSS - 4
StageLIFT
NSL-HC08
TRUSS - 5
StageLIFT

PBTA
THEATER & AKOESTIEK
Complexe zaken, begrijpelijk advies
"Als studiebureau ook gespecialiseerd in trekkenwanden. Van (veiligheids)onderzoek en ontwerp tot inkoopbegeleiding, bouwtoezicht en oplevering."
Al 30 jaar vertrouwde adviseurs en specialisten onder één dak!
[THEATERTECHNIEK]
• theateradvies en ontwerp
• haalbaarheidsstudies en kostenramingen
• programma van eisen (PVE)
• 3D zichtlijnenstudie en visualisatie (Oculus Rift)
• tribunes en theaterstoelen
• theaterbelichting
• theaterstoffering
• theatergeluid en (foyer) omroepinstallaties
• audiovisuele techniek
• meerjarenonderhoudsplan (MJOP)
• veiligheid en risico-inventarisatie
• trekkenwanden en overige toneelmechanische installaties
[AKOESTIEK]
• akoestisch advies en ontwerp
• zaal- en ruimteakoestiek
• geluid- en zaalakoestische metingen
• studioakoestiek
• bouwakoestiek
• elektroakoestiek
• installatiegeluid
• CATT Acoustic simulaties en auralisaties
www.pbta.nl
+31 (0) 413 264 344
Uden (Noord-Brabant)

PAINTING WITH LIGHT HELPT CLOUSEAU ER LEVENDIG UIT TE ZIEN OP 40-JARIGE LEEFTIJD

Arnaud Thaler

Er wordt wel eens gezegd dat de creatieve aandrijving geen achteruitversnelling heeft. Hoewel het voortbouwt op wat er in het verleden is gedaan en thema's echoot, herhaalt het zichzelf nooit, maar kijkt het in plaats daarvan constant vooruit en verjongt het zichzelf bij elke beurt met originele ideeën. Het iconische Belgische duo Clouseau belichaamt dit concept op schitterende wijze sinds ze voor het eerst verschenen in CC Sint-Genesius-Rode in december 1984. Omdat ze hun horizon voortdurend hebben verbreed, in verschillende talen hebben gezongen en nieuwe muzikale concepten hebben verkend.

Luc Peumans, hoofd van de bekroonde ontwerpstudio Painting With Light, is zelf niet onbekend met deze creatieve filosofie, want hij heeft jarenlang de grenzen van innovatie verlegd met zijn alom geprezen ontwerpen.

Luc begon zijn relatie met Clouseau in 1995 op de Oker Tour als lichttechnicus en werd in 2001 de licht- en productieontwerper van het duo. Sindsdien heeft hij meegewerkt aan alle Clouseau tournees en Sportpaleis shows. Opmerkelijk genoeg heeft hij ze allemaal ingekleurd met een levendige, nieuwe visie die resoneert met het hedendaagse publiek van de dag.

Die vernieuwende geest komt mooi tot uiting in Clouseau 40, de tournee van een jaar door de Benelux ter ere van het 40-jarig bestaan van de band. Net zoals Clouseau geen stap heeft gemist (en er zelfs verschillende nieuwe heeft toegevoegd) tijdens de tour, is de indrukwekkend veelzijdige productie die hun muziek ondersteunt gedurfd, dynamisch en vol visuele verrassingen.

Een krachtige installatie, met 137 CHAUVET Professional-armaturen geleverd door Ampli, is van cruciaal belang geweest om Peumans en zijn Painting With Light-team te helpen de productie van de tour zijn eigentijdse flair te geven.

Peumans zelf nam een iets andere rol op zich in deze tournee, waarbij hij de rol van tourontwerper en programmeur overdroeg aan Jeroen Opsteyn van PWL, zodat hij zijn aandacht uitsluitend kon richten op het podium en de lichtontwerpen. De resultaten zijn indrukwekkend. Door de band te omlijsten in een juwelendoosje van schitterend gekleurd licht, creëert het ontwerp een visueel feest van krachtige, multidimensionale looks in verschillende zalen, ongeacht hun grootte.

"Onze set was zeer aanpasbaar in grootte, een essentieel kenmerk voor Clouseau's langlopende tournees. Omdat ze er naar streven om frisse, innovatieve elementen aan elke show te brengen door nieuwe technologieën op te nemen", aldus Peumans. "Met de tour die optrad in zalen en festivals van verschillende groottes, was deze flexibiliteit de sleutel tot het behoud van de unieke identiteit van de show. De lichtopstelling bestond uit een reeks armaturen om dynamische effecten te creëren."

Een sleutelrol spelen bij het oproepen van nieuwe niveaus van visuele opwinding, zijn 24 STRIKE Bolt 1C-armaturen die worden gebruikt als stroboscoop- en kleuraccentverlichting. Terwijl de STRIKE Bolts oogverblindende looks creëren, brengt een groep van 41 COLORado PXL Curve 12 moving heads een verscheidenheid aan pixel mapped effecten. De battens zijn gerangschikt in drie lijnen: één op de achterste truss en twee op de vloer, een configuratie die diepte en veelzijdigheid aan het podium toevoegt.

In de rig waren ook 48 Maverick Storm 1 Hybrid-armaturen te zien, die dienen als krachtige schijnwerpers voor straal- en

effectverlichting. De rig wordt nog krachtiger gemaakt door 24 STRIKE Array 2C-units, die niet alleen dienen als blinders, maar ook voor verbluffende kleuraccenten zorgen.

Gezien het brede scala aan locaties op de 30 stopplaatsen van de tournee, werd de lichtopstelling gemaakt voor flexibiliteit en aanpassingsvermogen. Soms moest het productieteam snel genoeg zijn om alle presets binnen 30 minuten te bouwen en bij te werken! Op maat gemaakte dolly's hielpen om het laden zo snel mogelijk te maken. De opstelling omvat ook een achterspant die achter de achtergrond kan worden gemonteerd voor festivaloptredens.

"Innovatie en flexibiliteit staan al lang centraal in de shows van Clouseau", zegt Peumans. "Elke lichtaanwijzing en elk effect is zorgvuldig getimed. Aangezien deze show niet op tijdcode draait, is er een lichtoperator nodig met een ijzersterk gevoel voor timing en ritme – en Jeroen heeft uitstekend werk geleverd."

Tijdens de Clouseau 40-tour zijn de shows blijven evolueren, merkte Peumans op. Er worden regelmatig nieuwe effecten of songaanpassingen gemaakt, waarbij feedback van zowel de band als PWL's eigen observaties worden verwerkt om de ervaring fris en boeiend te houden.

"Elke Clouseau-show is gedenkwaardig en uniek", zei hij. Voor een band en een ontwerpteam dat wordt gedreven door de ware, voortdurend evoluerende geest van creativiteit, zou je niets minder verwachten. ■

Innovatie en flexibiliteit staan al lang centraal in de shows van Clouseau

TIPS & TRICKS: DE E-REWINDER

Hendrik Dierkx

In deze rubriek maken we elkaar het leven iets makkelijker. Deze reeks gaat over vondsten, oplossingen voor vaak voorkomende situaties bij werken in de podiumsector. In deze aflevering hebben we het over een oplossing om makkelijk spanbanden op te rollen.

De E-rewinder is speciaal ontwikkeld voor het efficiënt en sneller oprollen van spanriemen. Wim, voormalig vrachtwagenchauffeur, sprak me aan met een idee dat hij al ruim 10 jaar in zijn hoofd had zitten. Hij toonde mij een roller voor spanriemen manueel op te rollen en vroeg me of het niet mogelijk was in de handroller een motortje in te steken met een batterij.
Die avond terug thuis begin ik onmiddellijk op internet te zoeken naar een klein motortje en de mogelijkheden voor een kleine batterij. Toevallig had ik een aluminium koker liggen waar de motor en batterij in zou passen. Eenmaal de motor en batterij en wat schakelaars in huis, gingen we ermee aan de slag.
Tegen het einde van de week hadden we alles in de koker gemonteerd, het eerste prototype was geboren. Het was nogal bruut en nog te groot, maar het toestel werkte. Je kon er automatisch je spanriemen mee oprollen.
Stap twee was het ontwerp kleiner maken, zodat het een stuk handiger zou worden. Dus een nieuwe koker besteld die een maat kleiner was maar waar nog wel alles net in zou passen.
Zo ging het heen en weer met verbeteringen aan het ontwerp, waarbij het geheel er steeds beter ging uitzien.
Ondertussen hadden we dit model geregistreerd ter bescherming van het patent.
Eens we tevreden waren over het eindresultaat, gingen we op zoek naar de mogelijkheid om het ook daadwerkelijk in productie te zetten. Maar daar moest het ding ook een naam voor hebben. Dat werd dan de 'E-rewinder'.
We vonden een contactpersoon in China die voor ons de productie zou begeleiden. De eerste contacten verliepen nogal moeilijk omdat die in het begin niet door had dat het ging om een nieuwe uitvinding. Na heel veel heen en weer communiceren was het duidelijk en was er ondertussen voorgesteld om een 3D model te printen als demo en test model.
Wat volgde waren verschillende maanden waarin geprinte modellen heen en weer werden gestuurd, telkens met aanpassingen en verbeteringen. Deze aanpassingen werden overgemaakt met onze contactpersoon en de 3D print aangepast.
Ondertussen waren wij hier in Belgie ook druk bezig met het ontwerpen van een gepast logo. Nu was de E-rewinder pas echt geboren.
Maart 2024, de beginselen van de website zijn ook gemaakt en we hebben een stand versierd op één van de grootste truck festivals van Europa. Hier hebben wij een weekend lang samen onze E-rewinder gedemonstreerd en de eerste reacties waren heel positief.
Ondertussen was ons demo model helemaal in orde en konden we via onze contactpersoon een gietmal laten maken voor de productie van de E-rewinder. De eerste 500 stuks zijn intussen gemaakt.
Omdat wij geen ervaring hebben met een nieuw product te ontwikkelen en op de markt te brengen hebben wij ook wel wat tegenslagen gekend en was het soms gissen hoe we bepaalde zaken gingen aanpakken.
Wat voor meerwaarde is de E-rewinder nu? Je kan de E-rewinder met behulp van de sterkte magneet heel eenvoudig tegen een trailer plakken. Je kan een normale spanriem op 11 seconden oprollen zonder veel fysieke inspanning. Enkel op de knop drukken en de spanriem te begeleiden.
Je kan met de batterij zo'n 700 riemen oprollen vooraleer je hem moet opladen. Ondertussen zijn wij bezig om een tweede model te ontwikkelen voor het oprollen van bredere en zwaardere spanriemen (10 tons riemen). ■

Voor meer info, zie: www.e-rewinder.be

Heb je een idee bij reeds beschreven Tips & Tricks, mag je dit doormailen naar info@stepp.be.
Heb je een Tips & Tricks die je graag wil delen, schrijf er dan iets over en maak enkele foto's. Stuur dit naar info@stepp.be en wie weet verschijnt ie in het volgende Stepp magazine…

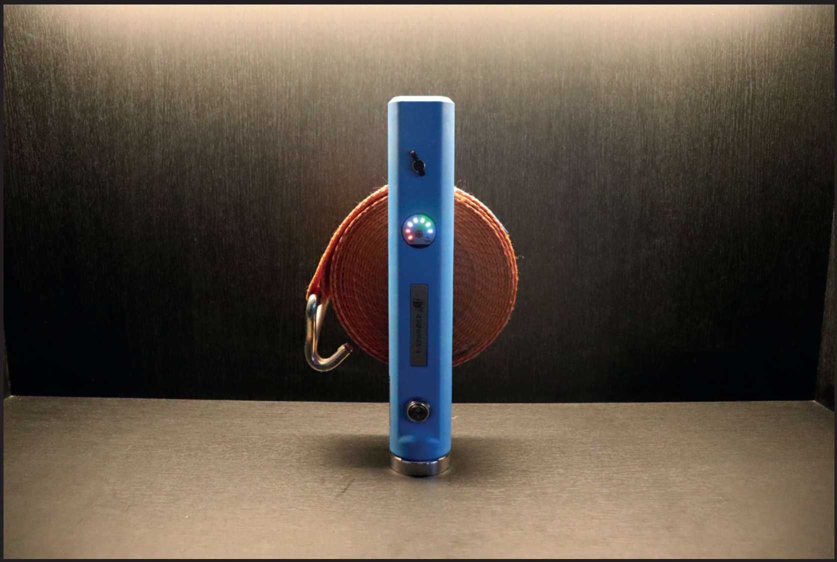

eerste demomodel

Prototype 2.1

E-REWINDER

ISE 2025 BARCELONA, EEN IMPRESSIE

Roel Proesmans

Met een toename van 20% in zowel expositieruimte als bezoekersaantallen ten opzichte van vorig jaar, bood de beurs een uitgebreid platform voor baanbrekende technologieën en oplossingen. Hieronder volgt een beperkte impressie van de meest opvallende hoogtepunten op audiovisueel gebied die tijdens de ISE 2025 werden gepresenteerd.

Er waren een aantal thema's die steeds weer terug kwamen, ongeacht het domein. Zo is duurzaamheid een centraal thema geworden binnen de AV-industrie. Fabrikanten richten zich op het ontwikkelen van energie-efficiënte producten en het implementeren van milieuvriendelijke praktijken. Dit omvat het gebruik van duurzame materialen, het verlengen van de levensduur van apparatuur en het verminderen van het energieverbruik. Deze initiatieven zijn niet alleen gericht op milieuvriendelijkheid, maar ook op het verlagen van operationele kosten voor eindgebruikers.
Technologieën zoals Augmented Reality (AR), Virtual Reality (VR) en Extended Reality (XR) worden steeds vaker toegepast om meeslepende ervaringen te creëren. Ongeveer iedereen in pro audio heeft er een versie van, maar met verschillende benamingen als immersive, surround, spatial sound, object based mixing, soundscape…
Aan de Zuid ingang viel het 162m^2 grote mobiele ledscherm - een wereldrekord - van Photonics uit Zottegem op. Pieter Lambert(o) had alles in stelling gebracht om op te vallen.
Led videowalls zijn een belangrijk element in live producties, die niet alleen live herhalingen van het hoofdoptreden kunnen tonen, maar ook speciaal gemaakte beelden en effecten die synchroon lopen met de muziek en deze versterken. Deze kunnen bovendien augmented reality (AR) segmenten ondersteunen, samen met 3D-verlichting die virtuele sets en achtergronden creëert.
Wat me opviel waren de indrukwekkende gebogen en transparante led schermen voor zowel indoor als outdoor gebruik maar ook modulaire MicroLED-displays die uitzonderlijke helderheid en contrast bieden. Deze schermen zijn ontworpen voor grootschalige installaties en bieden ongeëvenaarde beeldkwaliteit voor diverse toepassingen.
Van de 73.891 geregistreerde bezoekers aan ISE 2024, was audio meer in hun gedachten dan enige andere technologie. Met 48% noemde bijna de helft van alle bezoekers die betrokken zijn bij het AV-kanaal audio als specifiek aandachtspunt. Audio is duidelijk in opkomst, maar met meer dan 82.000 vierkante meter tentoonstellingsruimte op ISE 2025, was het soms lopen om alles te vinden en te horen.
Gelukkig had ISE 2025 een speciale audiotechnologie zone en stond hal 7 tot de nok toe vol met luidsprekers, audioprocessors, intercoms, effecten, bekabeling, versterkers, mengtafels en microfoons. Het is met gemak de best - zeg maar luidst - klinkende hal op de beurs. Maar omdat de toegenomen convergentie van distributietechnologieën de focus van de installatie-AV-industrie heeft verschoven, hoef je bij het plannen van je bezoek niet te verwachten dat je alle audiofabrikanten op hun traditionele locaties kon aantreffen, integendeel. Holoplot, L-Acoustics, d&b Audiotechnik, Coda, Nexo, Void Acoustics, Blaze Audio, Midas, RCF, Q-Sys, Lab Gruppen, Soundking en EAW hadden allemaal demoruimten waar bezoekers konden ervaren wat audio allemaal kan bieden en ook buiten tussen de hallen kon je wat beluisteren.
En hoewel er veel audio-exposanten zijn waar je ze zou verwachten, zoals DiGiCo, Powersoft, RCF en Nexo, moesten bezoekers voorbereid zijn om hun meest comfortabele schoenen aan te trekken en hun ISE-plattegrond te pakken. Ze hadden een hele weg af te leggen.

Audio

Ook hier is AI niet meer weg te denken.
Yamaha's DM7 digitale mengpanelen bieden een aantal AI Assist-functies, ontworpen om het werk van de geluidstechnicus te versnellen zonder zijn autonomie te verliezen. Fader Assist 'luistert' naar de niveaus op alle ingangskanalen en stelt een balans voor die de technicus naar wens kan aanpassen. Naming Assist analyseert de stem of het muziekinstrument op

een ingangskanaal en stelt op basis daarvan een kanaalnaam voor. Net als bij Fader Assist kunnen de resultaten worden aangepast, maar de te verwachten tijdsbesparing is eenvoudig voor te stellen.

Shure vierde zijn 100 jarig bestaan.

Sennheiser introduceerde het Spectera-ecosysteem, gebaseerd op jarenlange research in Wireless Multichannel Audio Systems (WMAS). Dit bidirectionele wideband-systeem combineert microfoon- en in-ear monitoring in één enkele bodypack, wat zorgt voor verbeterde audiokwaliteit en betrouwbaarheid in complexe omgevingen.

TiMax presenteerde voor het eerst aan een Europees publiek hun macOS-applicatie, TiMax panLab. Deze software biedt een intuïtieve 3D-gebruikersinterface waarmee creatievelingen moeiteloos multidimensionale audioscènes kunnen ontwerpen. TiMax panLab integreert 3D-rendering met platforms zoals QLab, diverse mengpanelen en systeemprocessors, en nu ook met TiMax SoundHub. Deze uitbreiding maakt ruimtelijke audio toegankelijker voor zowel beginners als professionals.

Een andere belangrijke introductie was de TiMax TrackerSP, ontwikkeld in samenwerking met Stage Precision GmbH. Deze tool breidt de functionaliteit van de bestaande TiMax TrackerD4 uit, door geïntegreerde verlichting aan te sturen via protocollen zoals ArtNet en sACN. Dit stelt gebruikers in staat om bewegende lichtarmaturen nauwkeurig te richten en te focussen, wat zorgt voor een naadloze synchronisatie tussen audio en visuele elementen.

Digico's Quantum225T, de meest compacte Quantum console kreeg een theatrale behandeling en maakte zijn officieel debuut op ISE 2025. Met Auto Update en cue data management tools kunnen ontwerpers ingewikkelde relaties tussen cues tot stand brengen, waarbij wijzigingen aan kanaalinstellingen automatisch worden doorgevoerd in andere gerelateerde cues. Karaktervariaties, vaak het gevolg van kostuum- en rekwisietenwisselingen, worden afgehandeld met de Alias-functie en castwisselingen worden eenvoudig beheerd met de Players-functie.

De krachtige workflow integratie van Klang met Digico SD/ Quantum consoles laat de monitor engineers profiteren van het volledig werken op hun console, terwijl hij geniet van de voordelen van een immersieve in-ear mix.

Licht

Voor het eerst gevestigd in Hal 6, bood de Lighting & Staging Zone een uitgebreid overzicht van de nieuwste technologieën op het gebied van verlichting, lichtbesturing, rigging en podiumapparatuur. Deze zone fungeerde als centraal punt voor professionals die op zoek waren naar innovatieve oplossingen voor evenementenproductie, variërend van kleine tijdelijke locaties tot grootschalige stadionconcerten.

Ongeveer alle lampen fabrikanten toonden krachtige en robuuste led spot, wash en profielarmaturen ontworpen voor zowel binnen- als buitentoepassingen. Met een indrukwekkende lichtopbrengst en een IP65-classificatie, bieden deze armaturen betrouwbare prestaties onder diverse weersomstandigheden. Geavanceerde functies zoals een volledig gemotoriseerde zoom, precisie framing shutters en laserbronnen zijn niet meer weg te denken net als snelle pan- en tiltbewegingen en zonale controle voor geavanceerde mapping en macro's.

Ook voor de Svoboda armaturen kan je nu bij Robe terecht voor een volwaardige led versie: Svopatt.

Chauvet introduceerde de WELL-serie, bestaande uit vijf draadloze, accu projectoren uitgerust met CRMX Lumen Radio-technologie, wat zorgt voor betrouwbare draadloze DMX-besturing zonder de beperkingen van bekabeling.

GLP had met de Mad Maxx werkelijk de grootste. De GLP MAD MAXX is de eerste op led gebaseerde fat-beam armatuur met een indrukwekkende bundeldiameter van 750 mm, vergelijkbaar met 3kW en 7kW xenon bundellampen. Ontworpen voor gebruik als sky beam of super-fat beam effect en heeft slechts 2500W nodig, is IP65-gecertificeerd, waardoor hij weinig onderhoud vergt. Geclassificeerd als een 'no laser' apparaat, minimaliseert het gezondheidsrisico's en wettelijke vereisten.

MA Lighting introduceerde met 'Build Your Own System' een interactieve ervaring waarmee systeemintegratoren en consultants hun eigen verlichtingsbesturingssysteem kunnen samenstellen. Deze benadering benadrukt de compatibiliteit en naadloze integratie tussen verschillende apparaten, wat resulteert in op maat gemaakte oplossingen voor diverse projecten.

Uiteraard is dit slechts een subjectieve greep uit wat ik zag. Vier bezoekdagen bleken de moeite, waren snel voorbij en amper voldoende. Want naast jezelf te inspireren en te informeren, dien je ook te netwerken.

De ISE 2025 in Barcelona heeft wederom aangetoond een toonaangevend platform te zijn voor de nieuwste ontwikkelingen in de audiovisuele industrie. Met innovaties variërend van geavanceerde display- en audiotechnologieën tot AI-gedreven oplossingen en immersieve ervaringen, blijft de beurs een essentiële bestemming voor professionals die op de hoogte willen blijven van de nieuwste trends en producten in de sector. Tot volgend jaar. ■

Photonic

54 WAYS TO ...

Roger Vervoort

Mei 2024. In Brussel, op de Charleroisesteenweg 54, wordt een nieuwe kunstgalerij geopend. Het is de voortzetting van Whitehouse Gallery, sinds 2014 in een (witte) villa in het park van Lovenjoel. Het pand in Brussel heeft een oppervlakte van 180 m2 met een gevelbreedte van 13 meter en is het gelijkvloers van een appartementenblok. Het Leuvense ontwerpbureau On-Off tekende de verbouwing.

Oplossing: het plafond wordt minimaal verlaagd
Als we het bestaande grondplan bekijken, zien we dat er geen structuur zit in de inplanting van de pijlers, metalen liggers en schachten. Sommige liggers zijn extra verzwaard aan de onderzijde. Dit leidt tot een chaotisch uitzicht dat onnodig de aandacht trekt. Een verlaagd plafond is een logische oplossing en ter hoogte van de verzwaarde ligger wordt het plafond extra verlaagd.

In de hedendaagse kunstwereld is 'white cube' de standaard voor het tonen van kunst.
Dit betekent: witte muren, een neutrale vloer, maar vooral een egale verlichting.
Tot voor kort was de ideale verlichting een TL-armatuur, T8-lamp met een hoge CRI-waarde. Door relamping is er voor deze TL lampen een goed Led-alternatief. Er is één probleem: de armaturen hiervoor worden niet meer geproduceerd, wat een goede aanleiding was om zelf een armatuur te ontwikkelen, dit in samenwerking met firma On/Off in Leuven. Technisch: de Led-lampen (re-lamping) hebben aan beide uiteinden, net zoals de oorspronkelijke T8- lampen een fitting maar worden slechts aan één uiteinde electrisch gevoed. De fitting aan het andere uiteinde is niet electrisch en dient enkel om vast te klikken in een oud armatuur. Met die info ontwikkelden we een nieuw, lichtjes 'zwevend' armatuur: electrisch voeden aan één uiteinde, het andere uiteinde omhullen en, met een verhouding 1/3-2/3, een ophanging ter ondersteuning van de lamp. (zie afbeelding). Drie 3D-printers hebben enkele weken dag en nacht geprint. (onderdelen, zie afbeelding).
Aantal: 42 stuks.

Wandopbouw met achterliggende secundaire functies
Wat betreft de secundaire functies (technische ruimte, berging, kitchenette en toilet) is gestreefd naar een zo neutraal mogelijke oplossing: één doorlopende wand met, in opbouw, verticaal latwerk. De deurvlakken en deurgrepen worden hierdoor verborgen. Deze wand is uitgevoerd in MDF met zebrano-fineer afwerking. Om op dit begrensd oppervlak zoveel mogelijk plaats te winnen zijn de verschillende kastelementen tussen toiletruimte en kitchenette in diepte afwisselend: woekeren met centimeters! Plafondhoogte van toilet en kitchenette is minimaal gehouden, om de ruimte boven, die dienst doet als opslagruimte (ondermeer voor verpakkingsmateriaal) zo groot en hoog mogelijk te houden.

Vrij meubilair
De ontvangsttafel die tevens dienst doet als werktafel heeft een amorfe vorm, zodat, binnen één vlak, verschillende zones gecreëerd worden. Er was ook behoefte aan een meubel, verwijzend naar een buffetkast, dit om, indien wenselijk, kleine kunstobjecten te presenteren in een reële context.

De wanden
Voor de bestaande, betonnen wanden worden voorzetwanden geplaatst, opgebouwd met een metal-studstructuur, bekleed met OSB-platen en gipskarton als afwerking. Deze OSB-platen vormen een stevige basis om op een eenvoudige manier, met houtschroeven, grote en/of zware werken op te hangen. De afwerking met gipskartonplaten omwille van het naadloos wegwerken van eerdere bevestigingen of beschadigingen.

Pivoterende wanden
Omwille van het karakter van de galerij, in hoofdzaak conceptuele kunst, is een steeds veranderende ruimtelijke situatie aangewezen. Het idee is ontstaan om met grote pivoterende wanden te werken. Enkele voorwaarden: deze wanden zouden liefst niet tot het plafond reiken, zodat men de totaliteit van de ruimte blijft ervaren. Er mogen ook geen bijkomende onder-

steunende wieltjes gebruikt worden vermits die eventuele slijtsporen zouden kunnen veroorzaken op de vloer. Vandaar dat de bovenste pivots gekoppeld worden aan een metalen beugel die aan de 2 voorste betonnen pijlers worden bevestigd. Op die manier vertrekken we met 4 pivoterende wanden. Verschillende posities zijn mogelijk: bijvoorbeeld 4 wanden op één lijn geplaatst, evenwijdig aan de straat, vormen een achtergrond voor een reeks grote werken binnen één thema. In een andere positionering kunnen aparte zones gevormd worden, of geven ze een richting in de diepte aan. In een combinatie van 0° - 90° - 180° opstellingen bekomen we zo 54 variaties.

Technisch

De kern van deze wanden is een blokplaat (verlijmde massief houten delen). Na elke tentoonstelling moeten beschadigingen door bevestigingen hersteld worden. Om die reden is aan beide zijden een dunne plaat gipskarton (6mm) aangebracht. Deze gipskartonplaten bedekken ook de naden, vemits elk paneel, omwille van het transport, in delen werd opgebouwd. Bijkomend zijn er deur-rechters ingebouwd in deze panelen, zodat, bij eventuele kromming, dit gecorrigeerd kan worden: per paneel zijn er 3 verticale en 3 horizontale staven voorzien. De pivots moeten een enorme kracht uitoefenen. Er is gekozen voor het merk FritsJurgens.

Korte eindbeschouwing

De exposerende kunstenaars zijn enthousiast over de flexibiliteit bij de opstelling van de wanden, maar het zorgt uiteraard ook voor keuze-stress bij de beslissing hoe ze de galerij ruimtelijk gaan indelen. ■

The Whitehouse Gallery
Charleroisesteenweg 54
1060 Brussel

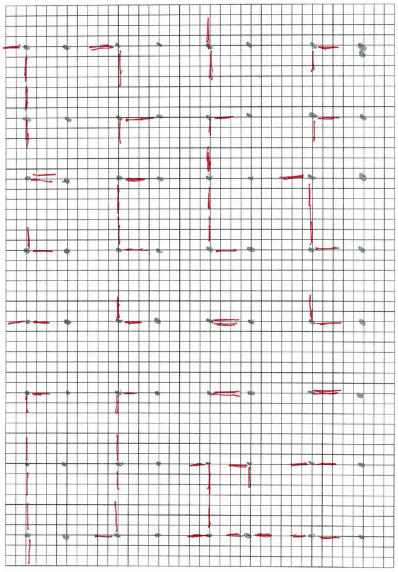

54 mogelijke wandopstellingen

Vernieuwde armaturen

Detail wand

Geprinte onderdelen

Oorspronkelijke toestand

Maquette

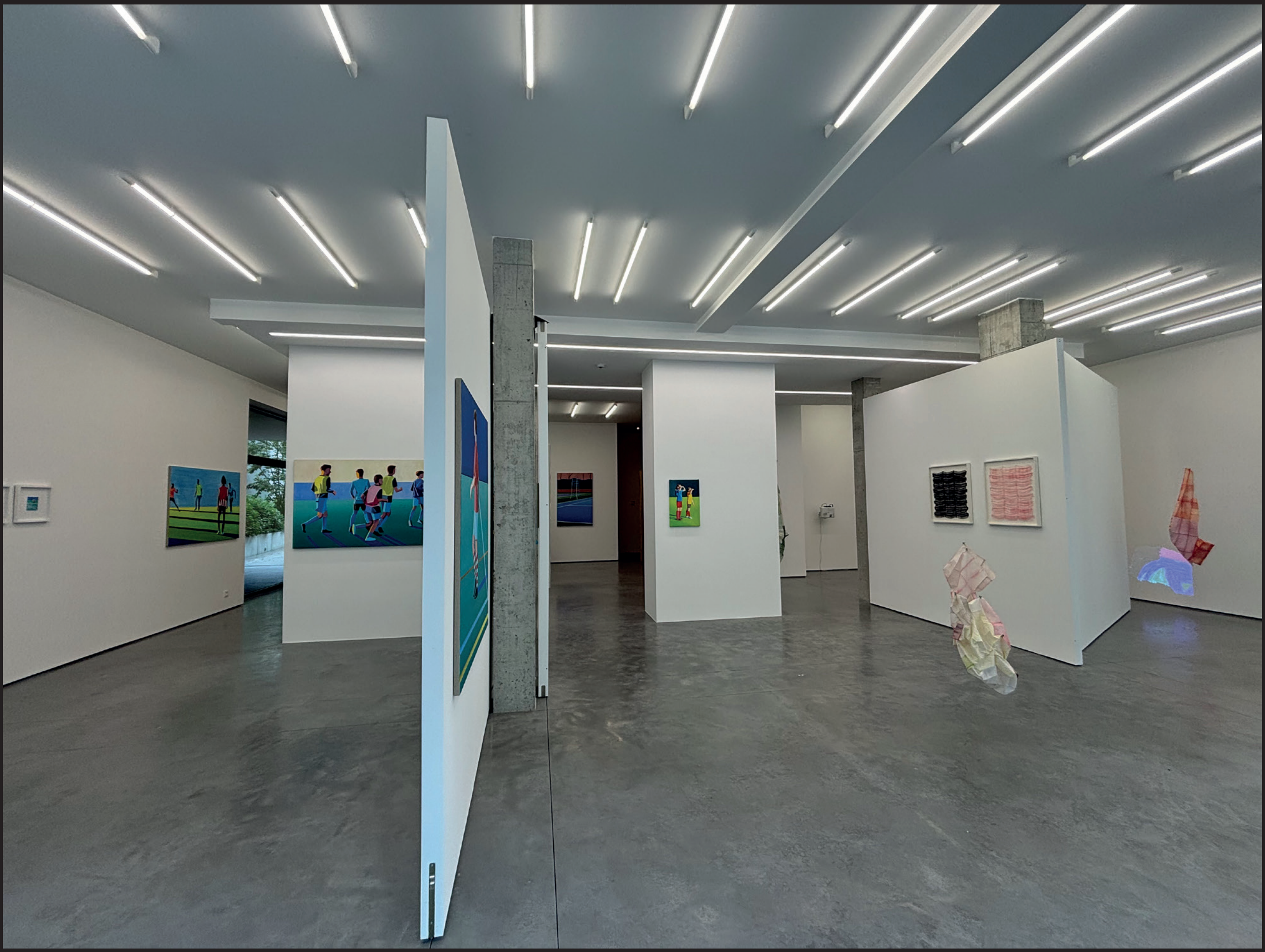

© Roger Vervoort

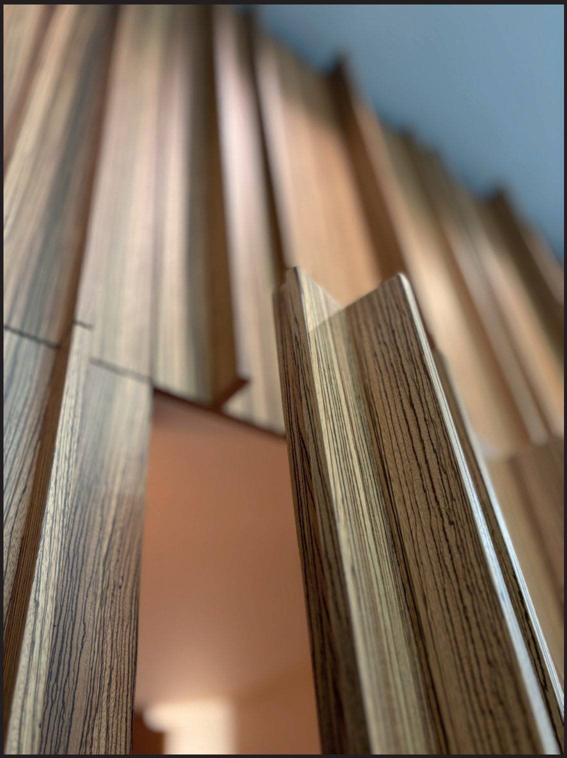

JEFF DE CLERCK: EEN LICHTENDE CARRIÈRE

Hanne De Bie

Na een indrukwekkende loopbaan in de theaterverlichtingssector neemt Jeff De Clerck afscheid van Controllux en gaat hij met welverdiend pensioen. Zijn passie, vakmanschap en ervaring hebben de sector mee gevormd. We blikken samen met Jeff terug op zijn carrière en de enorme evolutie die theaterverlichting in België heeft doorgemaakt.

Van Elektronica naar Theaterverlichting

Jeff begon zijn carrière niet meteen in de theaterwereld. Na zijn studies elektronica vond hij zijn eerste job in de industriële elektronica voor de binnenscheepvaart. "Ik bouwde DC/AC-omvormers zodat binnenschippers bijvoorbeeld televisie konden kijken," vertelt Jeff.

Toch bleef de technische kant van entertainment hem boeien. Naast zijn job deed hij het geluid voor een dansgroep. Tijdens een voorstelling in de Elisabethzaal in Antwerpen ontmoette hij Marc Phlippo van Phlippo Showlights. "Dat was een ontmoeting die alles veranderde," zegt Jeff met een glimlach. Kort daarna kreeg hij de kans om bij Phlippo Showlights te starten, eerst als technieker en al snel als verkoper van theaterbenodigdheden.

Een Innovator in de Sector

Bij Phlippo Showlights kon Jeff zijn technische kennis volledig benutten. Hij ontwikkelde en bouwde mobiele dimmerracks – een primeur in België. "Mobiele dimmers bestonden toen nog niet hier," legt hij uit. Dat bracht hem in contact met ADB Lighting, en samen met Dirk Van Nieuwenhuysen en Michel Botteldoorn doorkruiste hij het hele land om schijnwerpers, dimmers en sturingspanelen te leveren aan theaters en culturele centra.

De sector groeide in sneltempo, en Phlippo Showlights breidde uit. "Toen ik begon, waren we met drie mensen. Niet veel later waren we met meer dan 80!" herinnert Jeff zich. De theaterwereld was ook lang niet het enige werkterrein: televisieproducties, disco, rigging, lasers en staging kwamen erbij. "We werkten voor VRT, VTM, RTL… alles werd groter en professioneler."

Een Familie in het Licht

Naast een indrukwekkende carrière betekende Phlippo Showlights ook een persoonlijke connectie. Jeffs zoon, Bram De Clerck, zette er zijn eerste stappen in de sector. "Na een maandje vakantiewerk was hij verkocht," lacht Jeff. Bram bleef zeven jaar bij Phlippo Showlights en werkte later bij Luxillag, om daarna bij Controllux België terecht te komen.

En toen gebeurde er iets bijzonders: Jeff volgde zijn zoon naar Controllux en sloot daarmee een groot hoofdstuk in zijn carrière af. "Na 35 prachtige jaren bij Phlippo Showlights, was het tijd voor iets nieuws." Sinds april 2013 was Jeff een vaste waarde bij Controllux, waar hij nauw samenwerkte met onder anderen Marc Frijters, Thomas Goovaerts en Mattias Ternoot. Zijn collega's zullen hem niet alleen missen om zijn expertise, maar ook om zijn warme persoonlijkheid. "Het is een absolute eer geweest om met zo'n legende uit de sector te mogen samenwerken," zegt Mattias Ternoot. "Ik was steeds onder de indruk van het grote en sterke netwerk dat hij heeft opgebouwd. Zijn vele contacten zijn altijd blij om hem te horen en zien hem graag komen."

Daarnaast werkte hij ook regelmatig samen met verschillende theatertechnische adviesbureaus, waar hij met veel plezier op terugkijkt. "Bram maakte in 2017 trouwens de overstap naar Robe, waar hij nu Global Business Development Manager & Key Account Manager voor Europa is. De liefde voor verlichting zit dus duidelijk in de familie!" voegt Jeff trots toe.

De Evolutie van Licht

Als iemand de veranderingen in de theaterverlichting heeft meegemaakt, dan is het Jeff wel. "We zijn van kaarsjes en bougies naar halogeen en vervolgens naar LED-verlichting gegaan. En wie weet waar we nog zullen uitkomen?" zegt hij. De technologische vooruitgang heeft het vak volledig getransformeerd. "Het is indrukwekkend om te zien hoe Jeff zijn enorme kennis van conventioneel licht gebruikt om de combinatie te

maken met de technologieën van vandaag. Hij kijkt op een andere manier naar bewegend licht dan zijn jongere collega's. Dit zorgt voor een andere insteek die enorm waardevol is," voegt Mattias nog toe.

Een Verdiend Pensioen, Maar Nooit Ver Weg van Licht

Terwijl Jeff enkele foto's van zijn kleinkinderen toont, fonkelen zijn ogen van trots. Hij kijkt uit naar de tijd die hij met hen zal doorbrengen. Maar wie Jeff kent, weet dat zijn passie voor licht nooit ver weg zal zijn. Misschien fonkelen zijn ogen niet alleen van trots, maar ook omdat hij onbewust alweer naar het plafond kijkt om te zien of de verlichting wel goed zit.

We zijn van kaarsjes en bougies naar halogeen en vervolgens naar LED-verlichting gegaan

Dat is dan ook niet verwonderlijk, aangezien hij tot zijn 71ste (!) met zoveel passie en motivatie is blijven werken.

Jeff De Clerck laat een onuitwisbare stempel achter op de sector. Zijn collega's bij Controllux zwaaien hem met veel respect en warmte uit en wensen hem een prachtig pensioen. "We twijfelen er niet aan dat Jeff vanaf nu met evenveel passie van zijn pensioen en de tijd met zijn gezin gaat genieten," aldus Mattias en zijn collega's bij Controllux. ■

Bedankt, Jeff, voor al die jaren vol licht en inspiratie!

HET GROTE BLUNDERBOEK VOOR THEATERBOUW

Jan Decalf

De reeks 'werfbezoek' is intussen al meer dan tien jaar oud. Telkens wanneer de gelegenheid zich voordeed om een nieuwe vorm van podiuminfrastructuur te gaan bekijken, probeerden we zoveel mogelijk de inventieve ontwerpen te benadrukken, de elegante en/of eenvoudige oplossingen, goed design, slimme toepassingen… We weten al lang dat elke ruimte uniek is. Ook al doen sommige ontwerpen heel hard hun best om zich in niets te onderscheiden van een lege doos of een lege loods.

Maar dat wil niet zeggen dat elk ontwerp steeds weer van bij nul moet vetrekken. Integendeel. Een podiumruimte moet juist beantwoorden aan een reeks heel specifieke vragen. En die gaan heus niet over de kleur van de speakerkasten. Een antwoord op bijna al die vragen kan je vinden in het expertise netwerk rond STEPP. Er is met andere woorden geen excuus voor het niet weten. Het is een kwestie van de juiste vragen aan het juiste adres te richten. Blijven bevragen en blijven zoeken naar verbeteringen.

Een paar jaar geleden publiceerde STEPP een handige checklist. Een overzichtje dat je de weg zal wijzen uit de eindeloze wirwar van doodlopende discussies. Het zal je het verschil leren tussen opinies en geteste wetmatigheden. Of je nu een beleidsmaker bent, een ambitieuze architect of een uitvoerend ambtenaar: RTFM.

CHECKLIST 'AANDACHTSPUNTEN NIEUWE INFRASTRUCTUUR'

Vooraleer aan de slag te gaan moet eerst goed bij volgende zaken worden stilgestaan:

- Wat is het ambitieniveau van de zaal: puur 'lokaal met basisuitrusting' of uitrusting om bv. ook commerciële verhuur aan te trekken om zo (programmatie)inkomsten te genereren?
- Hoe is de verhouding eigen programmatie/'verhuur' en over hoeveel activiteiten gaat het per jaar; op hoeveel bezettingsdagen/jaar wordt gemikt en hoeveel per soort programmatie/activiteit?
- Wat is het programmatiebudget en is daarin eventueel ruimte voor het per voorstelling inhuren van techniek (ook gelinkt aan ev. huistechnici)?
- Is het de bedoeling dat eventuele meerdere zalen binnen 1 complex tegelijkertijd 'full-option' kunnen draaien?
- Is het de bedoeling dat de zaal met vaste eigen technici zal werken die alle activiteiten begeleiden of worden de zalen inclusief de technisch eindverantwoordelijkheid in bruikleen gegeven aan derden? (dit is een belangrijk uitgangspunt in relatie tot het werken op hoogte, elektrisch schakelen en/of hijswerkzaamheden waaraan wettelijke keuringen en opleidingen zijn verbonden)?
- Indien ja, hoeveel technici zijn er, en hoeveel uren in hun werkplanning zijn zij effectief met techniek bezig (worden ze ook ingeschakeld voor andere klussen of bij andere diensten); is er daarnaast nog andere personeel in het gebouw aanwezig tijdens technische opdrachten?

De combinatie van het antwoord op deze vragen bepaalt de mate van vaste technische uitrusting (ook keuze vast vs. mobiel), en de noodzaak van diverse disciplines in uw ontwerpteam (akoestiek, techniek, …). Het ambitieniveau vertaalt zich in de grootte van de infrastructuur wat zich op zijn beurt dient te vertalen in het aantal technici.
Indien niet wordt gewerkt met vaste technici, verdient het de voorkeur enkel te werken met vaste bruggen i.f.v. het stellen van belichting, en zich te beperken tot een basis geluid-, licht- en projectiesysteem. Hou sowieso in het achterhoofd dat elke goede investering bij de bouw zich terugverdient bij de exploitatie.

Zonder ons op de markt van theatertechnische adviesbureau's te willen wagen, die normaliter in een bouwproject als het jouwe aan tafel zouden moeten zitten ter ondersteuning van de architect, vind je hieronder een lijst van absolute basisvereistes i.f.v. een 'duurzaam beheer' (lees: die later hopen werkuren of veel miserie zullen besparen en het verschil zullen maken tussen 'rendabel' of niet).

Zorg voor:

- Vlotte laad- en losvoorzieningen met voldoende manoeuvreer- en parkeerruimte voor een vrachtwagen, overslagruimte en een goed toegankelijke scène/zaal (brede en voldoende hoge doorgangen met stevige deurkaders - bij voorkeur metaal) met zo weinig mogelijk hoogteverschillen (beperkte hoogteverschillen zijn voorzien van een hellend vlak). Voorzie ook voldoende parkeerplaatsen voor artiesten.
- Vlot toegankelijke 'plaatsen techniek' (plaats om bv. mengtafels tussen het publiek te plaatsen, op de centrale as op ca. 2/3 van de zaal en niet onder een balkon; mogelijkheid om daar vaste stoelen weg te nemen. Hou ook rekening met zichtlijnen.
- Een vlakke en stevige 'verende' podiumvloer [1] met een draagkracht van min. 500kg/m2 – liever meer – en met vlotte toegang tot backstage, laad/loszone én zaal, en idealiter in de coulissen voorzien van uitneembare deksels en vloergoten om tijdelijke kabels op een vlotte en veilige manier te kunnen realiseren. Voorzie ook voldoende ruimte in de coulissen (minimum oppervlakte totale podium = 2x oppervlakte effectieve speelvlak);
- Een goede akoestiek. Liever een te 'droge' akoestiek dan een te lange nagalmtijd.
- Een geruisloze klimatisatie die zorgt voor een stabiele temperatuur, luchtvochtigheid en luchtkwaliteit in de zaal (belangrijk voor de stemming van instrumenten).
- Voldoende krachtstroomvoorziening (3x380V+N/16A met een degelijke verdeelkast op het podium voorzien van alle mogelijke aansluitingen (CEE 125A/CEE63A/CEE32A + voldoende monofase kringen 20A) + een gescheiden 'propere' voeding voor geluid van 3x380V+N/32A.
- Zelfsluitende deuren met deurmagneten gekoppeld aan het branddetectiesysteem i.f.v. een vlotte logistiek.
- Bij voorkeur vast frontlicht eigen aan de zaal, te richten vanuit een vaste en vlot toegankelijke zaalbrug in een belich-

[1] Over podiumvloeren zijn al honderden discussies gevoerd. De ideale podiumvloer bestaat niet, veel is afhankelijk van de toepassing op het podium. Een degelijke (verende; planken niet rechtstreeks op de chape) podiumvloer is een forse meerkost. Een balletvloer wordt behalve voor een dansvoorstelling veelal gebruikt om een matte ondergrond te verkrijgen waarop het licht zonder reflecties mooi uitkomt. Maar ook de stabiliteit en het draagvermogen (bv. om met hoogtewerker te kunnen werken) spelen een rol. 500kg/m^2 is daarbij echt wel het minimum. Om kosten te besparen in het bouwproces wordt nogal eens geopteerd voor een betonplex antislip vloer, het type plaat waar ook de vloer voor aanhangwagens wordt uit gemaakt. Relatief goedkoop, stevig, mat en indien nodig vervang je gewoon één of enkele platen. En indien nodig leg je daarop een balletvloer (maar zorg er sowieso voor dat de vloer "verend" is want anders lopen dansers onmiddellijk blessures op).

tingshoek van 45°.

- Goede hijsinfrastructuur (trekken of takels/trussen) zodat wat de lucht in moet, op de vloer kan worden gebouwd (ook voor de zaalbrug mocht die niet vast en toegankelijk zijn). Zorg tevens voor een takelpunt vooraan het podium links en rechts voor een geluidssysteem, en voor voldoende netto dakbelasting (min. 10T – hou rekening met de dubbele veiligheidsfactor voor het hijsen boven personen) zodat eventuele toekomstuitbreidingen de stabiliteit van uw gebouw niet in het gedrang brengen.
- Ruimte voor het plaatsen van een volgspot en voor het plaatsen van een videoprojector (een projector ophangen in de zaal is af te raden omwille van het ventilatiegeluid, het afregelen en het onderhoud).
- Basisafstopping (doeken: poten, friezen, fonddoek, infini, voordoek) rekening houdende met de zichtlijnen en een projectiescherm aangepast aan de grootte van de zaal. Een vast projectiescherm wordt idealiter geplaatst net na het voordoek, zodat bij een filmvoorstelling een decor op scène kan blijven staan.
- Vaste bekabeling voor geluid, licht en video tussen regiekamer, 'plaatsen techniek' en podium in een ruime metalen kabelgoot waar ev. later nog vlot bekabeling kan worden in bijgeplaatst. Zorg dat de kabelgoot loopt van/naar regiekamer, zaalbrug, plaatsen techniek, podium links, podium rechts, plaats projector, technische ruimte… Bespaar ook niet op CAT6-bekabeling op deze posities en in het hele gebouw en voorzie in elke ruimte min. 4 aansluitingen.
- Gradueel dimbaar zaallicht, dimbaar vanop de lichtmengtafel en via vaste knoppen voor de onderhoudsploeg.
- Geen storend afstralend licht van nood- of trapverlichting richting het podium om een blackout mogelijk te maken.
- Mogelijkheid om een brandalarm met rookdetectoren te kunnen uitschakelen dmv een afteltimer, zodat het ook terug wordt ingeschakeld, en waarbij de nodige flankerende maatregelen worden genomen binnen het intern noodplan.
- Een degelijk intercomsysteem, minimaal tussen regie, podium en loges.
- Goed uitgeruste loges (warm en koud water, privaat sanitair (wc's en douches), goed verlichte spiegels, veel stopcontacten, cateringvoorziening (min. frigo, microgolf, ...), strijkplank en strijkijzer, WiFi, sfeervol ingericht met oa dimbare verlichting). Bemerk dat dit de 'living' van artiesten-on-tour is.
- Slimme investeringen gericht op een 'duurzaam beheer' op alle vlakken tout court. Investeren in led is iets duurder in aankoop maar kan worden teruggewonnen in de exploitatiekosten voor elektriciteit, lampen en werkuren. Een andere voorbeeld is een centraal stofzuigsysteem tussen de stoelen in de schouwburg, met als bijkomend voordeel dat kan worden gestofzuigd tijdens de soundcheck ...

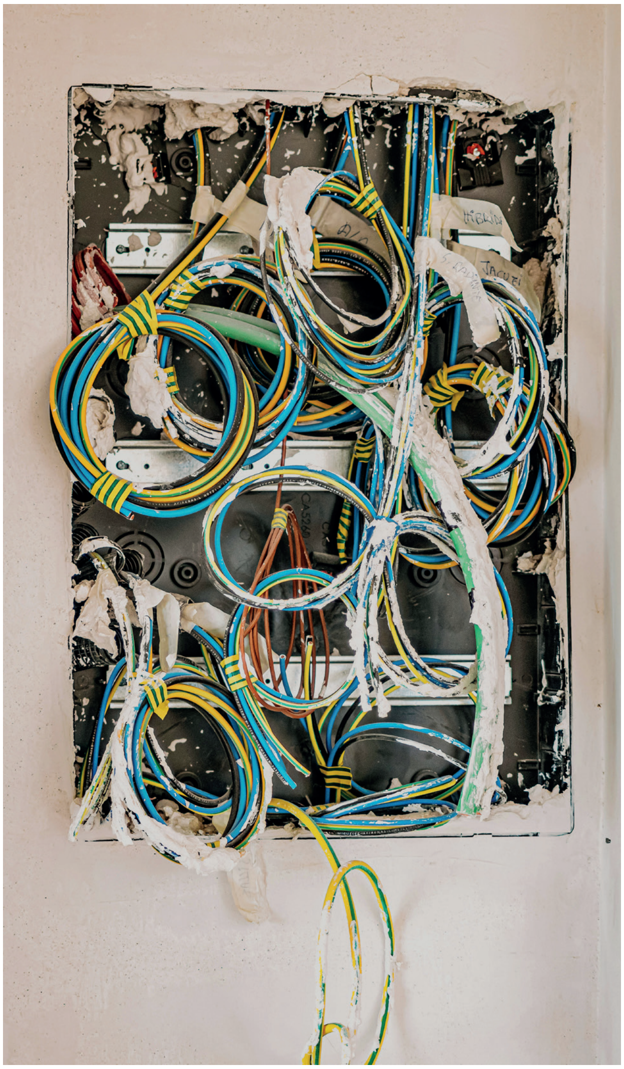

Mocht het nog niet duidelijk zijn: door dit artikel te lezen heb je al het potentieel verzameld om tienduizenden euro's uit te sparen. Sta je zelf voor een project groot of klein, dan is dit de meest kosteneffectieve besteding van je werkuren. Zonder dank.

Wil je nog dieper graven, dan verwijzen we je graag naar de SARC nota 'Bouwen aan cultureel ruimtes – technische prioriteiten voor culturele infrastructuur'. Of hou je een avond zoet met het vervolgverhaal 'We bouwen een theater' van de collega's van Zichtlijnen. ■

What could possibly go wrong?

Zelfs met de handleiding binnen bereik en veel goede wil, kan het nog spectaculair fout uitdraaien. De aannemer kan dezelfde aanpak hebben van Biereco en Zoon, de opdrachtgever kiest voor de offerte van installateur Beun de Haas en voor je het weet zit je zaal vol 'oplossingen' waar zelfs Buurman en Buurman voor terug zouden deinzen. Terwijl je toch maar gewoon op de gebroeders Bever had gehoopt.
De mogelijkheden om foute keuzes te maken, zijn abondant. Van het gênante naar het schokkende, via het lullige naar het makkelijk te vermijden. Soms brengen ze zo'n kosten met zich mee om recht te zetten, dat er niets anders op zit dan ermee te leren leven. Een lelijk gebouw heeft ook liefde nodig.
Dit is een lijst van 'verbeterpuntjes' die achterbleven na de oplevering van een spiksplinternieuwe podiumruimte.

Vaste bekabeling die niet eindigt op een patchplaat. DMX en UTP kabels die zomaar los op verschillende locaties in de theaterzaal tevoorschijn komen. Met nefaste gevolgen voor de duurzaamheid en het gebruik. Wanneer er wel een patchplaat is voorzien, is ze zo gemonteerd dat kabels voor bedieningsknoppen hangen of verhinderen dat de deur van het rack gesloten kan worden.
De lamphaken zijn gemonteerd met een smeermiddel tussen de haak en het armatuur, waardoor de lampen niet goed vast blijven staan wanneer ze gericht zijn.
Verkeerde bouten in de lamphaak.
Bij niet versterkte concerten is het mechanisch geluid van de bewegende armaturen veel te storend om bruikbaar te zijn.
Ontbrekende safeties op lichtflappen.
Trekken die met vijfaderige stroomkabel gevoed zijn, hebben verdeelblokken die aangesloten zijn op drie draden.
De stroomverdeelblokken op de trekken én op podium (specifiek voor theatertechniek) zijn voorzien van randaarde.
De gewone stopcontacten op podium hebben alleen penaarde. Niet elk toestel heeft een bruikbare stroomkabel met de juiste stekker (rand- en penaarde).
Geen bruikbare kabelgoot tussen de verschillende posities en tussen de trekken.
Onvoldoende capaciteit in netwerkkabel. Een basisgebruik vraagt om minstens drie aparte lijnen (licht, beamer, geluid). Idealiter is er de mogelijkheid om cruciale toepassingen redundant aan te sluiten.
Trekken kunnen niet hoog genoeg worden opgehaald, zodat armaturen schaduwen geven bij het gebruik van de beamer op zijn vast gemonteerde positie.
Vierkante truss is zo opgehangen dat een paar armaturen aan dezelfde kant hem uit evenwicht brengt.

De draadloze micro's waren ingesteld waren op een bandbreedte die niet door theater gebruikt mag worden.
De vaste mixpositie zit precies in een dood punt tussen de subs.
Er hangt wel een camera in de regie die beelden stuurt naar een groot scherm in de backstage, maar er is geen mogelijkheid voorzien om ook het geluid mee te sturen.
Versterkers verticaal gemonteerd in de voorziene kast.
De patchblok op de cour kant kan je uitschakelen, die aan de jardin niet.

De vaste positie in de regie voor een geluidstechnicus is in het midden, maar daar hangt de beamer net waar het hoofd van de geluidstechnicus hoort. Ernstige verwondingen zijn niet uitgesloten. Bij gebruik van de beamer in een voorstelling, hoor je eigenlijk voornamelijk de ventilator van de beamer.
Het projectiescherm is opgehangen met niet gekeurd knutselwerk.
Een lichttafel met veel te weinig capaciteit in verhouding tot de collectie armaturen.
Verkeerd ingestelde IP adressen op de geleverde lichttafels en dmx splitter.
De afvoer van hemelwater speelt bij onversterkte voorstellingen een prominente rol als geluidseffect.
De podiumvloer toont elk spoor van gebruik.
Een losse rij stoelen moeten regelmatig verplaatst worden om het licht van de fronttrek te kunnen focussen. De stoelen zijn per drie gemonteerd en te zwaar om te makkelijk te kunnen verzetten.
Etc etc

INSPIRE

Wegwerken van de 'skills gap' in de podiumkunstensector

Chris Van Goethem

STEPP is actieve partner in het INSPIRE project dat startte op 1 januari 2024 en loopt tot eind 2026. De partners van het project zijn University of the Peloponnese Theatre Studies Department (Athene) (Project leader), Academia Teatro alla Scala (Milaan), Akademie der Österreichischen Theatertechnischen Gesellschaft (Wenen), PEARLE* (EU), de Europese werkgeversfederatie, Opera Europa (EU), Aquin (Duitsland), ReadLab, PI4SD (Giekenland) en ECOGESA (Spanje).

Het INSPIRE project wil vooral een antwoord bieden op de vraag naar mogelijkheden voor levenslang leren, maar dan op een aan de sector aangepaste manier. Concreet willen we dat invullen met korte online opleidingen, die gratis te volgen zijn, te vergelijken met klassieke MOOC's. De modules zijn afgestemd op de sector en de verschillende beroepsgroepen ervan.
De online modules kunnen ook ingezet worden in het onderwijs op verschillende niveaus. De modules bestaan uit een aantal korte hoofdstukken, zodat ook doelgroepen die slechts een deel nodig hebben, ermee aan de slag kunnen. Voor wie verder wil met een bepaald onderwerp voorzien we aanvullend begeleiding en beoordeling (betalend) waarmee je een volwaardig certificaat kan behalen dat erkend en geaccrediteerd is. Een volwaardige micro-credential dus.

Een complexe sector

De sector van de podiumkunsten, zeker op Europees niveau, bestaat uit een bonte mengeling van allerlei organisaties en individuen die samen een ecosysteem vormen dat de podiumkunsten creëert, ontwikkelt, ondersteunt en tot bij het publiek brengt.
Aan de ene kant van het spectrum zijn er zeer grote organisaties, waar soms meer dan 1000 medewerkers actief zijn. Aan de andere kant van dat spectrum staat een leger individuen, freelancers en kleine zelfstandigen. Daartussen is er een grote groep kleine organisaties, met een paar mensen in dienst, aangevuld door freelancers of medewerkers met tijdelijke contracten.
De grote organisaties hebben uitgewerkte structuren en functioneren als grote bedrijven. Ze hebben specialisten in dienst voor elk onderdeel van het proces. Ze hebben bijvoorbeeld een IT verantwoordelijke, een duurzaamheidsmanager, een vertrouwenspersoon en een financieel directeur. Vaak worden deze functies ondersteund door een hele groep medewerkers. Daardoor kunnen ze ook onderzoek doen en gespecialiseerde know-how ontwikkelen.
De groep kleine organisaties bestaat uit een veelvoud van organisatievormen en statuten. Het zijn kleine bedrijven, vzw's, collectieven, eenmanszaken, etc. Daar kunnen we dan nog organisaties aan toevoegen die weliswaar deel uit maken van een groter geheel, zoals een gemeente, maar door de aard van de activiteiten een vrij autonome werking hebben. In die kleine organisaties worden de noodzakelijke duurzaamheid, digitale en (financieel)administratieve functies vaak aan een andere functie toegevoegd. Een technicus die 'goed is met computers' wordt ook IT verantwoordelijke, de artistiek leider doet ook de boekhouding, een 'groene' acteur promoot duurzaamheid, een technicus beheert ook het gebouw en moet dus ook de duurzaamheid ervan bevorderen.
Tot slot zijn er de onafhankelijke medewerkers, de personen die voor die organisaties werken en bijdragen aan de doelstellingen ervan. Hoewel ze slechts een kortstondige band hebben. Door die onafhankelijkheid staan ze ook in voor hun zelforganisatie en komen dus met dezelfde thema's in aanraking. Denk maar aan het zoeken van werk, de administratie, de eigen IT problemen, het bijdragen aan duurzaamheid, het leiding geven aan anderen.
Als we daar dan nog bijtellen dat de relaties en de contexten waarin we werken permanent veranderen en dat we veelal

in een internationale omgeving werken, dan zal duidelijk zijn dat het niet evident is om voor deze specifieke sector een 'one size fits all' oplossing te bedenken als het om opleidingen of bijscholingen gaat.
Om een beetje meer duidelijkheid te scheppen in hoe het INSPIRE project de verschillende onderwerpen ziet en wat we precies willen aanbieden als opleidingen, bespreken we de verschillende thema's kort hieronder. Maar uiteraard is dit work-in-progress en zal aan de hand van de commentaren, vragen en aanvullingen uit de sector één en ander nog worden verfijnd of bijgestuurd.

Duurzaamheid in de podiumsector

In het thema duurzaamheid kijken we vooral naar wat we zelf kunnen doen en waar in de processen we de meeste impact kunnen genereren. We kijken in de eerste plaats naar de impact op de omgeving en het milieu. Andere elementen van duurzaamheid zoals met mensen omgaan of duurzaam ondernemen komen in andere thema's aan bod.
We laten ons daarbij vooral inspireren door reeds bestaande goede praktijken en guidelines als het Theatre Green Book, The Ultimate Cookbook for Cultural Managers – EU Green Deal, The Ultimate Cookbook for Cultural Managers – EU Digital Strategy, de resultaten van het Vlaamse REcoEP project en voorbeelden uit o.a. Oostenrijk.
In de eerste plaats kijken we naar de processen die zich in een kunstenorganisatie voordoen. De meer algemene zaken zoals duurzame gebouwen zijn vrij goed gedocumenteerd, dus daar focussen we op het gebruik van het **gebouw in een voorstellings- of productiecontext**. We onderzoeken hoe een gebouw met hoog piekgebruik, grote variatie aan noden en gebruikers en specifieke eisen voor het maken en presenteren van artistiek werk kan geoptimaliseerd worden. De focus ligt daar vooral op energiegebruik.
Daarnaast nemen we alle **logistieke processen** onder de loep. Hoe kunnen we verplaatsing, zowel van medewerkers, materialen als publiek optimaliseren? Hoe gaan we om met opslag en transport? Wat kan er beter in ateliers?
Maar we kijken ook naar elk **individu in de organisatie**. Wat kan elk van ons doen om de organisatie duurzamer te maken? En vooral, hoe begeleiden we die veranderingen? Dit ondersteunen van een transitie is trouwens voor elk onderwerp dat we aansnijden een belangrijk element. Als we gedragen veranderingen willen doorvoeren, dan moet iedereen mee zijn en geloven in het nut van de verandering. Iedereen moet ook de kans krijgen een inbreng te doen en om verbeteringen voor te stellen. Kortom, een actieve bijdrage te leveren aan het resultaat. En uiteraard zullen de nodige middelen moeten worden voorzien om dat resultaat te verwezenlijken. Op die manier wordt het geen top-down verhaal, maar iets waar we allemaal kunnen achterstaan.
In een apart deel gaan we in op het **ontwerpproces**. We vertrekken daarbij van de vaststelling dat de ontwerper het meeste impact heeft op gebruikte materialen, technieken en het transport ervan. De ontwerpfase is ook het ideale moment om na te denken over de duurzaamheid van de hele voorstelling. Het is immers veel eenvoudiger om aanpassingen te doen in een schetsfase, dan wanneer alles klaar is. Een lijn hertekenen is nu eenmaal makkelijker dan een plank zagen.
Daarbij kunnen heldere afspraken en voorwaarden vanuit de organisatie aan bijdragen. Wat is de maximale grootte, het maximale gewicht, de recycleerbaarheid en herbruikbaarheid die verwacht worden? Welke standaard materialen kan de organisatie aanbieden? Wat kan herbruikt worden? Wanneer een ontwerper dat weet voor het ontwerpproces wordt het veel evidenter om duurzaam te ontwerpen. Hierbij moet er natuurlijk over gewaakt worden dat de artistieke vrijheid en de auteursrechten van eerdere ontwerpen worden gegarandeerd.

Digitalisering van de organisatie

De wereld wordt steeds digitaler en virtueler. Dat is in de podiumkunsten niet anders. Uit de bevraging van de internationale sector kwam een breed gamma aan noden naar voor. Enerzijds is er nood aan opleiding voor digitale basisvaardigheden, de meer algemene software uiteraard, maar ook naar het garanderen van digitale veiligheid. Daarnaast is er behoefte aan doorgedreven kennis van en kunde in het gebruik van gespecialiseerde software. Denk maar aan teken- en visualisatieprogramma's, streaming applicaties, organisatie brede planningstools, gebouwbeheersoftware, analysetools voor het publieksbereik, enz. En anderzijds is er vraag naar meer inzicht in hoe een organisatie kan gedigitaliseerd worden zodat de informatiestromen gestroomlijnd verlopen. Daarop aansluitend blijft de vraag naar archivering van al dat ontwikkelde materiaal.
Uiteraard is het onmogelijk (en niet noodzakelijk onze taak) om opleidingen voor al deze applicaties aan te bieden. Maar we kunnen er wel voor zorgen dat wie er nood aan heeft, de weg vindt naar een degelijke opleiding. Daardoor kunnen we ons focussen op sectorspecifieke toepassingen en noden die niet ergens anders worden ingevuld.
Digitale veiligheid, op alle niveaus, wordt alsmaar belangrijker. Voorbeelden die dit duidelijk maken halen wekelijks het nieuws. Denk maar aan het platleggen van stedelijke of federale administraties, het hacken van hogescholen, oplichting of belaging via digitale kanalen. Vaak ligt één gebruiker onbewust aan de oorsprong van een dergelijke problematiek. Gebruikers die voor meerdere organisaties werken, vaak hun eigen apparatuur inzetten, met minder courante software werken en continu op verschillende, vaak open, netwerken inloggen, vormen daarbij een verhoogd risico. Wanneer het om **cyberveiligheid** gaat moet iedereen meewerken. Een IT systeem is maar zo veilig als de zwakste schakel.
Daarnaast blijft de **fysieke veiligheid** van belang. De inrichting van werkplekken om ergonomisch te kunnen werken zorgt voor minder klachten. Daarbij moet de focus liggen op onze

atypische werkplekken. Denk maar aan een atelier of magazijn, in de zaal, of onderweg naar de volgende voorstelling.
Tot slot is er ook de mentale veiligheid. Het intensieve gebruik van applicaties en communicatiekanalen neemt nog steeds toe. Ook binnen deze virtuele context moet elke medewerker zich veilig voelen. Dat gaat dan niet alleen om pesten of stalken, maar ook over de impact van permanente impulsen, piepjes en belletjes op het concentratievermogen. Of over de verhoging van de werkdruk wanneer je wordt verondersteld permanent beschikbaar te zijn en probeert 24 communicatiekanalen te monitoren. Kortom, de manier waarop we digitaal met elkaar omgaan is een belangrijk element in de digitale veiligheid.
We vermelden ook de veiligheid van onze gebruikers, externe partners en collega's. Het respect voor de GDPR regels en het helpen bewaren van de dataveiligheid van deze partijen, maakt deel uit van het pakket.
Digitalisering van de organisatie is een tweede speerpunt. Daarbij kan een opdeling worden gemaakt tussen het digitaliseren van de organisatie zelf en digitalisering van de productieprocessen.
De meerwaarde van een degelijk gedigitaliseerde organisatie is dat iedereen op het juiste moment, op de juiste plek de informatie heeft die nodig is om te functioneren. Daarbij is het belangrijk dat de informatie selectief wordt aangeboden en dat de informatie slechts op één plek bestaat, zodat de integriteit gewaarborgd is.
Om dit iets concreter voor te stellen: een gemeenschappelijk platform waarin alle informatie bewaard wordt van het eerste idee, over de afspraken, de concrete planning, het ruimtegebruik, de afrekening, enz. Uit een dergelijk platform kan dan de promotie worden afgeleid, de ticketverkoop worden geregeld, de personeelsplanning worden gemaakt, de lokalenplanning worden geraadpleegd, de signalisatieborden of zelfs de klimaatregeling worden aangestuurd en de afrekening en boekhouding worden gemaakt. Elk gegeven moet slechts één keer worden ingevoerd en elke gebruiker, van de poetsdienst tot de directeur krijgt informatie op maat.
Vaak zijn organisaties in het verleden ad hoc aan de slag gegaan met bestaande tools en oplossingen waardoor een bos van applicaties is ontstaan waarin je de bomen niet meer terugvindt. De applicaties in dit bos spreken elkaars taal niet en het wordt onmogelijk om de gegevens op een degelijke manier te beheren, laat staan te archiveren. De complexiteit van een sector waarvan de freelancers daarenboven steeds met verschillende applicaties moeten werken en waar complexe sector-specifieke processen moeten worden gedigitaliseerd, helpt daarbij uiteraard niet.
Eén van de kernprocessen van een podiumkunstenorganisatie is het maken van producties, van idee tot het documenteren van het finale eindproduct. Ook hier is stroomlijning mogelijk. Wanneer de verschillende ontwerpers samen op één platform kunnen werken in een visualisatie wordt samenwerking en communicatie bevorderd. De ontwerpers kunnen meteen inschatten wat de consequenties zijn van hun ontwerp op de andere ontwerpen. De ateliers, de verantwoordelijke technici van de productie en de preventieadviseur kunnen het proces volgen, krijgen inzicht in wat er van hen verwacht wordt en kunnen anticiperen op mogelijke problemen of technische complicaties. Vanuit de ontwerpen kunnen meteen technische tekeningen worden ontwikkeld voor het atelier. Eventueel kunnen zelfs ongevalssimulaties worden gemaakt van complexe decors of virtueel getest of het geheel in de vrachtwagen past. Voor een tournee kunnen de modellen in de digitale plannen van de schouwburgen worden geschoven. En op het eind van de voorstellingenreeks kan alles met een eenvoudige druk op de knop worden gearchiveerd voor later gebruik.
Archivering is een bijkomend punt. Dit heeft zowel op korte, middellange als lange termijn belang. Op korte termijn is archivering belangrijk voor hernemingen. Op middellange termijn vormt het archief inspiratie voor nieuwe voorstellingen of promotie. En op lange termijn vormt ze het geheugen van de organisatie, en bij uitbreiding van de sector. De moeilijkheid zit daarin dat veel van de ontwikkelde formats niet eenvoudig te archiveren zijn. Er bestaat een grote kans dat visualisaties,

lichtcues, technische 3D tekeningen, modellen voor 3D prints, … niet meer leesbaar zijn omdat de software om ze te lezen niet meer bestaat.

Entrepreneurship

Entrepreneurship is een hippe term voor ondernemerschap. De term kan echter vele ladingen dekken, afhankelijk van de context.

- Het werken als **ondernemer**, in een bedrijfsvorm.
- Het werken als een **duurzaam ondernemende organisatie**. In deze context betekent duurzaam dan dat de organisatie op langere termijn levensvatbaar is en zijn doelen bereikt.
- Werken als een **ondernemend individu**, los van een specifieke bedrijfsvorm. Dat kan dan zijn met tijdelijke contracten, interim of in het artiestenstatuut. Daarbij moet het individu een soort van 'persoonlijke bedrijfsvoering' houden.
- **Ondernemend handelen** binnen een organisatie. We hebben het dan over een persoon die in dienst is van de organisatie, maar de organisatie mee uitbouwt, bedenkt, verbeteringen voorstelt, kritisch kijkt, innovatief is… Het individu doet dat niet uit eigenbelang, maar in het belang van het bereiken van de doelen van de organisatie.

In de kunsten heeft de term vaak een negatieve connotatie. Entrepreneurship wordt vaak geassocieerd met het zuiver commerciële, met het maken wat de markt vraagt. En dat wringt dan weer met de unieke eigen inbreng, de eigen visie, de eigen interpretatie, kortom de artistieke vrijheid. Daarnaast wordt het vaak beschouwd als een synoniem voor een gebrek aan kwaliteit, waarbij de kunsten een zo hoog mogelijke kwaliteit nastreven. Terwijl de commerciële sector een kwaliteit nastreeft die juist goed genoeg is zodat maximaal 5% van de klanten ontevreden zijn.

Wat natuurlijk wel zo is, is dat zeker in de podiumkunsten een aantal elementen zitten die moeilijk met het traditionele ondernemerschap te verzoenen zijn of het op zijn minst risicovol maken. Een van de belangrijkste elementen is dat het 'product' van de podiumkunsten uniek, vluchtig en tijdsgebonden is. Na de voorstelling is het product verdwenen en je kan nu eenmaal alleen maar spelen als er een publiek beschikbaar is en niet op twee plaatsen tegelijkertijd spelen. Dat maakt dat een aantal concepten zoals schaalvergroting, efficiëntiewinsten… niet zo maar toepasbaar zijn op de podiumkunsten.

Anderzijds komen er heel wat facetten en concepten bij kijken die, mits creatief toegepast, wel bruikbaar zijn. Uiteindelijk wil een professionele artiest of medewerker op zijn minst op een degelijke manier kunnen leven van zijn werk en moet die zich aan de regels van de maatschappij en de werkelijkheid houden. Een korte opsomming:

- **Financieel** moet de ondernemende kunstenaar op zijn minst kunnen leven van zijn werk, en afhankelijk van de situatie financieringsbronnen en/of subsidies kunnen vinden.
- **Administratief** moet de ondernemer zijn zaken kunnen beheren, aangiftes doen, facturen maken, … en inzicht hebben in de verschillende formaliteiten zoals internationale BTW, vergunningen, attesten, etc.
- **Legaal** moet de ondernemer weten aan welke verplichtingen moet voldaan worden, welke vergunningen en toelatingen daarvoor nodig zijn, welke risico's daarbij horen en welke verzekeringen daar moeten voor worden afgesloten.
- **Arbeidsrechtelijk** moet de ondernemende beroepsbeoefenaar op de een of andere manier in orde zijn om te mogen/kunnen werken. En idealiter daarbij ook voldoende bescherming krijgen om de risico's die eigen zijn aan de sector te kunnen dekken.
- **Visie en strategie** zijn noodzakelijk om op een efficiënte manier de gestelde doelen te bereiken, en op die manier de vrijheid te hebben om in de kunsten te kunnen werken.
- **Promotioneel** moet de ondernemer in staat zijn om zijn diensten kenbaar te maken, zijn klanten aan te spreken en de markt te analyseren.
- **Onderzoek en innovatie** is noodzakelijk om nieuwe producten, voorstellingen te ontwikkelen.
- **Ontwikkeling** is noodzakelijk om die voorstellingen tot een goed einde te brengen.

Wanneer we de definitie van ondernemer aanpassen van 'iemand die zo veel mogelijk geld wil verdienen op een zo efficiënt mogelijke manier' naar 'iemand die zijn doelen op een zo kwalitatief mogelijke manier wil bereiken' dan worden

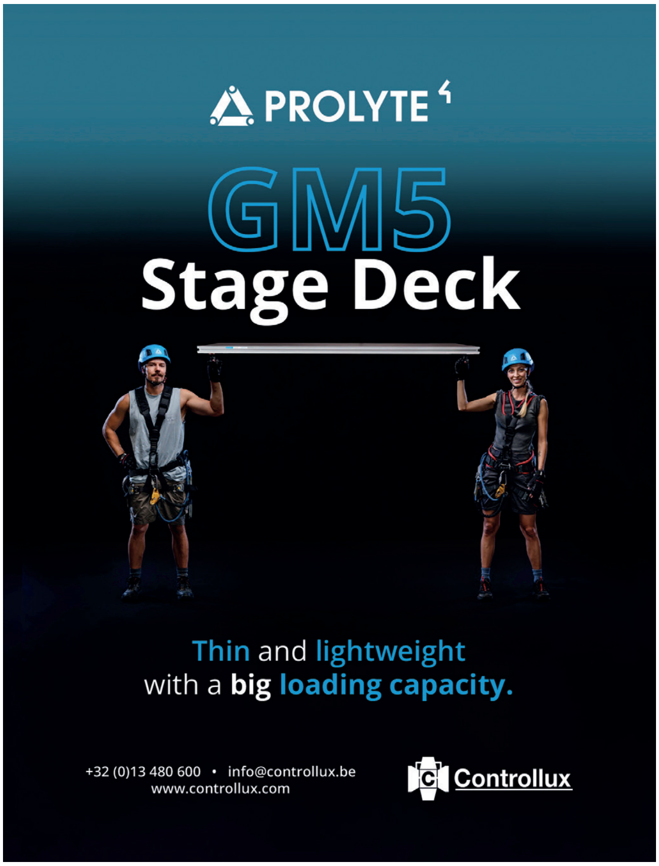

bovenstaande elementen plots veel aanvaardbaarder voor de podiumsector.

Soft skills – leiding geven

Het begrip soft skills is moeilijk te duiden, de definities lopen soms sterk uit elkaar afhankelijk van de context. Globaal zijn het vaardigheden die iets zeggen over je persoonlijke eigenschappen en kwaliteiten. Vaak zijn dat emotionele, sociale, intellectuele en interculturele vaardigheden. Je zou kunnen zeggen dat het niet-technische vaardigheden zijn die beschrijven hoe je werkt en omgaat met anderen. Heel wat van die competenties zijn context gebonden, met andere woorden, hoe je je gedraagt zal van de concrete situatie afhangen. Je zal bijvoorbeeld anders omgaan met een publiek dan met je collega's en dat kan dan weer verschillen tijdens een complexe voorstelling of tijdens de lunch.

Een deel van de soft skills is dus afhankelijk van een bepaalde competentie en je zal ze eerder ontwikkelen dan aanleren.

Een deel van de soft skills is dus afhankelijk van een bepaalde competentie en je zal ze eerder ontwikkelen dan aanleren. Daarom nemen we die in het INSPIRE project op als onderdeel van de opleiding voor die competenties.
Een ander deel heeft te maken met **leiding geven**, onafhankelijk van het niveau waarop dit zich voordoet. Het gaat dus net zo goed over de directeur als de assistent technicus die soms leiding geeft aan een aantal vrijwilligers. De complexiteit in de podiumkunsten zit daar vooral in de dubbele hiërarchie die we hanteren. Enerzijds is onze leidinggevende de baas, maar anderzijds ook de artistiek verantwoordelijke van de productie waaraan we werken (vb. de regisseur). Dat kan de zaken best ingewikkeld maken. Als we daar aan toevoegen dat we vaak rond onuitgesproken gevoelens werken, buikgevoel zeg maar, en dat de samenwerking soms erg intensief kan zijn (en zeker niet 9 to 5) dan is het niet ondenkbaar dat er spanningen of zelfs toxische situaties ontstaan. De module focust dan ook op dit soort zaken te vermijden en sterkere leiderschapsvaardigheden aan te leren.

Stand van zaken INSPIRE

In het eerste jaar van het INSPIRE project is een sectorbevraging op Europees niveau uitgevoerd. Uit de analyse daarvan zijn een aantal nieuwe competenties ontwikkeld die ontbraken of verder kunnen worden uitgewerkt. Deze competenties zijn daarna beoordeeld door een groep experten en getest op vijf typische ESCO competentieprofielen uit de sector.
In een volgende stap gaan we met (een selectie van) deze competenties aan de slag. Ze worden in vijf micro-credential profielen gegoten die dan verder worden uitgewerkt in vijf lesmodules. Het idee is dat de vijf modules online (gratis) kunnen worden gevolgd door wie zich hierin wil verdiepen. Wanneer je een volledige module doorloopt en een online test doet krijg je een badge. Daarnaast ontwikkelen we ook materiaal en opleiding voor lesgevers die er praktisch mee aan de slag willen gaan. Uiteraard zijn deze praktische trainingen en de bijbehorende beoordeling betalend. Maar daar staat tegenover dat je dan ook een volwaardig certificaat krijgt met bijbehorende credits op EQF5 niveau.
In een laatste fase van het project laten we de ontwikkelde materialen en lesmethodes accrediteren om de volwaardige certificaten te kunnen uitreiken. ■

Wie meer wil weten over het project kan terecht op

.

INSPIRE, voor wie en wat?

Het INSPIRE project streeft naar het opschalen van de duurzame, digitale, ondernemende, soft- en veerkrachtvaardigheden en is gericht op productiemanagers, decorontwerpers, artistieke directeurs, regisseurs, facilitair managers en theatertechnici uit de podiumkunstensector. Het project wil professionals uit het beroepsonderwijs en het hoger onderwijs op een holistische manier laten bijscholen. Zodat deze sector kan fungeren als aanjager en katalysator van duurzame ontwikkeling in Europa en daarbuiten. Het doel is om innovatie te bevorderen door middel van strategische samenwerking en kennisstromen tussen 3 centra voor hoger onderwijs, beroepsonderwijs en -opleiding en 8 actoren op de arbeidsmarkt in 6 Europese landen die actief zijn in de podiumkunstensector.

AGENDA

27 03 25

SHAPE THE LIGHT - OPLEIDING 'DAG - KUNST – LICHT'
Locatie: KMSKA. Voor meer info, zie www.groenlichtvlaanderen.be

08 04 25

PROLIGHT + SOUND
Locatie: Fankfurter Messe

28 04 25

SHAPE THE LIGHT – CONTACTDAG 'DUURZAAMHEID EN VERLICHTING VOOR PODIUMKUNST'
Locatie: Koninklijk Conservatorium Antwerpen, Gele Zaal. Georganiseerd door Groen Licht Vlaanderen en STEPP.

19 05 25

SHOWLIGHT25
Locatie: Parc des Expositions, Dijon

20 05 25

SHOWTECH25 – THE WORLD OF THEATRE AND STAGE TECHNOLOGY
Locatie: Arena Berlin, i.s.m. DTHG

19 06 25

CONNECT FUTUUR
Locatie: CC De Schakel, Waregem. Een inspiratie- en netwerkevent van Cult! i.s.m. Cultuurconnect.

OISTAT

OISTAT zoekt inschrijvingen voor de vierde Technical Invention Prize

De OISTAT Technology Commission, organiseert samen met World Stage Design 2025 (WSD25), Sharjah Performing Arts Academy (SPAA) de vierde editie van de TIP.
De Technical Invention Prize (TIP) is een internationale wedstrijd die gericht is op technici uit het theater of een ander onderdeel van de entertainmentindustrie die met het meest creatieve en eenvoudige maar slimme idee komen voor apparaten die in de gangbare praktijk op het podium, backstage of front-of-house worden gebruikt.

Waar zijn we naar op zoek?

De uitvinding moet een apparaat of (hulp)instrument zijn dat specifiek wordt gebruikt in de live performance-technieken. Bestaande uit materialen en/of onderdelen en/of componenten die 'standaard' zijn, gemakkelijk kunnen worden verkregen en ergens al in de praktijk worden gebruikt.
Het apparaat of (hulp)gereedschap moet zijn ontwikkeld door een actieve of ex-theatertechnicus. Gerenommeerde oplossingen, gadgets of tools kunnen niet worden ingezonden voor de wedstrijd. Het apparaat of (hulp)instrument mag niet ontwikkeld zijn door een professioneel commercieel bedrijf en moet vrij zijn van rechten en iedereen moet er gebruik van kunnen maken zonder financiële gevolgen.

Inzendingen

In totaal worden 20 inzendingen gekozen door een panel van 8 internationale juryleden. Deelnemers kunnen individuen of een team zijn. Als je inzending afkomstig is van een team en je uitvinding wordt gekozen als één van de prijswinnaars, krijgen maximaal 3 personen van je team een gratis ticket voor WSD2025.

Drie finalisten worden gekozen om hun uitvindingen fysiek tentoon te stellen. Daarnaast kunnen anderen ook worden uitgenodigd om hun werk tentoon te stellen.

Alle geaccepteerde inzendingen worden opgenomen in de digitale TIP 2025 Catalogus.

Belangrijke data

1 februari 2025: Inzendingen geopend
15 juni 2025: Inzendingen sluiten
1 - 30 juli 2025: Juryberaadslagingen 1 augustus 2025: Kennisgevingen van acceptatie en winnaars.

Hoe dien ik mijn materiaal in?

Alle inzendingen moeten uiterlijk op 15 juni 2025 bij het wedstrijdplatform zijn ingediend. Zorg voor een beschrijving van de uitvinding en zorg ervoor dat de informatie voldoende is voor de jury om het doel, het gebruik en het nut ervan volledig te begrijpen (maximaal 500 woorden).
Dien maximaal 6 foto's in (elk minder dan 1 MB) en alle benodigde instructies en materiaalspecificaties, waaronder bijvoorbeeld tekeningen en/of stuklijsten.
Voeg een korte video toe (niet langer dan 30 seconden) om de jury te helpen begrijpen wat het item is en hoe het wordt gebruikt.

Handige links

Meer informatie over de Technical Invention Prize is te vinden op de website van World Stage Design 2025 https://www.sharjahwsd2025.com/exhbitions, meer informatie over Sharjah Performing Arts Academy is te vinden op www.spaa.ae .

Als je vragen hebt over de wedstrijd, neem dan uiterlijk 6 juni 2025 contact met infowsd2025@spaa.ae op.

VOORUITBLIK NAAR HET WORLD CAFÉ: DUURZAAMHEID EN VERLICHTING VOOR PODIUMKUNST

Jan Decalf

STEPP presenteert op 28 april samen met RITCS, InfraCult en Groen Licht Vlaanderen een tweede World Café.

Doelgroep: studenten/professionals/stakeholders podiumkunsten, CC, … (creatieve beroepen versus business, jong versus ervaren).
Maandag 28/04, 10.30u – 16.30u in Koninklijk Conservatorium (AP Hogeschool) te Antwerpen - Gele Zaal.

Het doel van dit World café is om het thema duurzaamheid met verlichting binnen de podiumkunst uit te diepen, projecten te bespreken en hierover in groep te brainstormen via discussietafels die gemodereerd worden door experts. Om de doelgroep beter te bereiken is deze activiteit ook als contactdag STEPP gecommuniceerd. Op de agenda staan een plenaire lezing rond duurzaamheid in verlichting binnen de cultuursector met o.a. de voorstelling van de case Gele Zaal binnen het Koninklijk Conservatorium Antwerpen.
Deze activiteit past in het kader van een project SHAPE-THE-LIGHT binnen Creative Europe – Culture – small – coöperatieve projecten. KU Leuven is één van de projectpartners. Andere partners zijn Rete di Imprese Luce in Venetië, CICAT Lighting Cluster (Spanje) en Cluster Lumière (Frankrijk).
Het SHAPE-THE-LIGHT project werd in januari 2024 gelanceerd onder de slogan 'Art for Light – Light for Art'. Het project is gebaseerd op de intrinsieke relatie tussen kunst en economie, met de nadruk op lichtontwerpen en de lichtindustrie.
Het project zal ondersteunende initiatieven en een open en inclusieve samenwerkingsruimte lanceren waar nieuwe creatieve processen, bedrijfsmodellen en marktontwikkelingen kunnen groeien. Waarbij de digitale en ecologische transitie in de architecturale verlichtingsontwerpen niet vergeten worden.
Het hoofddoel is om een brug te slaan tussen de verschillende agenten om co-creatie- en co-ontwerpprocessen te genereren, en kansen te lanceren om geavanceerde technologieën en nieuwe innovatieve oplossingen te testen voor de uitdagingen die deze industrieën worden gesteld.
Deze ondersteunende maatregelen en samenwerkingsruimtes zullen de creatie van nieuwe creatieve processen en bedrijfsmodellen op gang brengen, waardoor de ontwikkeling van de verlichtingssector wordt gestimuleerd in de richting van de voorstellen die zijn gedaan in de Europese Green Deal en de prioriteiten van het nieuwe Europese Bauhaus.

De projectprioriteiten zijn:
• Duurzaamheid: co-creëren, aannemen en verspreiden van milieuvriendelijkere praktijken, evenals het vergroten van het bewustzijn van duurzame ontwikkeling door middel van culturele activiteiten, in lijn met het Europese Groene Pact en het nieuwe Europese Bauhaus.

CICAT
lumière CLUSTER FRANCE Auvergne-Rhône-Alpes
LUCEINVENETO rete di imprese
KU LEUVEN
vzw Groen Licht Vlaanderen

BT-PROFILE
HD
Full color RGBAL
CRI > 90
150 watt
25-50° zoom
WW
White LED 3200K
CRI > 96
150 watt
25-50° zoom
BriteQ
LIGHT RESEARCH
BRITEQ-LIGHTING.COM

GIANTMIRROR
VEELZIJDIG VANUIT ELK PERSPECTIEF
Mama van Duceppe © Danny Taillon
ShowTex
AMAZING STAGE FABRICS IN MOTION
hello@showtex.com • www.showtex.com • www.showtexrental.com • volg ons op social media

IN MEMORIAM PAUL GALLIS 1943 – 2025

Roel Proesmans

En plots stond de wereld even stil als dit bericht me bereikte. Woensdag 19 februari overleed de wereldvermaarde decorontwerper Paul Gallis onverwacht in zijn Italiaanse woonplaats Villadeati.

Dat hij het zover zou brengen, lag misschien niet helemaal in de lijn der verwachting: op zestienjarige leeftijd verloor hij bij een ongeluk het zicht in één van zijn ogen. Maar misschien verklaart dit juist zijn bijzondere interesse voor de werking van het perspectief.

Paul Gallis creëerde zijn eerste professionele decorontwerp voor het Holland Festival in 1974. Zeven jaar lang was hij lid van de artistieke raad van de Nederlandse Globe Theatergroep. Toen in 1987 Toneelgroep Amsterdam opgericht werd, bekleedde hij daar dezelfde functie. Hij was er dertien jaar lang hoofd van de ontwerpafdeling. Daarnaast was hij in Nederland en in het buitenland ook nog als freelancer actief.

Paul heeft meer dan 300 decorontwerpen gecreëerd voor toneelstukken, opera's, balletopvoeringen, musicals en films in opdracht van onder andere Schiller Theater en Deutsches Theater (Berlijn), Schauspielhaus Bonn , Thaliah Teater (Hamburg), Colosseum Teater (Essen), Apollo Teater (Stuttgart), Opéra de Nice, Det Ny Teater (Kopenhagen), Teatro La Scala (Milaan), Het Eilandje en het Stadstheater (Antwerpen) en de Munt/La Monnaie (Brussel).

Paul tekende zowel voor prestigieuze opera's als voor populaire musicals. In de jaren tachtig en negentig ontwierp hij de decors voor Joop van den Ende. De decors die hij ontwierp voor Elisabeth, Cyrano De Musical en West Side Story worden tientallen jaren later nog steeds op alle continenten gebruikt.

Met zijn ontwerp voor de tentoonstelling HollandRama in het Nederlands Openluchtmuseum in Arnhem – een 'vliegende' capsule voor een publiek van 150 mensen – sleepte hij de 'Thea Award' in de wacht: de onderscheiding bij uitstek in de wereld van de musea.

De koningin van Nederland kroonde hem tot Ridder in de orde van Oranje Nassau omwille van zijn betekenis voor het toneel in Nederland.

Ook in Vlaanderen was Paul actief.

In 2012 leerde ik Paul Gallis kennen daar het bekroonde decor van Anatevka opnieuw gebruikt werd voor de musical 'Fiddler on the Roof' in een regie van Frank Van Laecke. Een productie voor Music Hall waarmee we samen door Vlaanderen toerden.

Gallis stond bekend om zijn monumentale decors, met spectaculaire effecten. In Bacchanten (1986) van Het Nationale Ballet liet hij bijvoorbeeld elke avond een enorme ruit in stukken breken. In dezelfde voorstelling hing een slagwerker met instrumentarium zes meter boven de grond in een metalen kooi. Maar zijn ontwerpen zijn ook zo uiteenlopend, dat ze niet in één beperkende stijl te vangen zijn.

Gallis' eerste regies waren zeer realistisch, met een overvloed aan details. Later liet hij dat realisme steeds meer los voor meer ruimtelijke constructies. In 1990 vertelde Gallis aan NRC dat het decor zelfs haaks moet staan op de echtheid. "Toneel is namaak. Als decorontwerper is het soms goed de tekst helemaal te negeren. Neem De Mensenhater van Molière, wat haal je je niet voor overbodigs op de hals als je uitvoert wat in de aanwijzing staat. Ik ontwierp een grote rode doos, waarin na verloop van tijd kandelaars omlaag zakten."

Een groot deel van de maquettes die hij heeft gemaakt, is opgenomen in de collectie van Allard Pierson, voorheen het Theaterinstituut Nederland.

Zijn nalatenschap leeft voort in de talloze producties die hij heeft vormgegeven en in de harten van degenen die het voorrecht hadden met hem samen te werken. Paul Gallis zal herinnerd worden als een visionair kunstenaar die de magie van het theater tot leven bracht met zijn unieke en onvergetelijke ontwerpen. Vaarwel vriend. ■

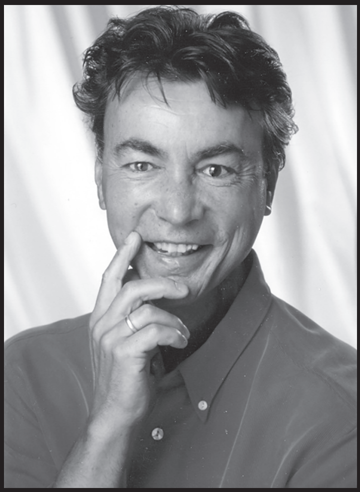

IN MEMORIAM DIRK VAN TILT 1976 – 2025

Roel Proesmans

Op 5 januari 2025 namen we afscheid van Dirk Van Tilt. Zijn onverwachte overlijden heeft een diepe indruk achtergelaten op zijn familie, vrienden en de vele collega's waarmee hij gedurende zijn leven samenwerkte.

Dirk werd geboren in Halle. Van jongs af aan had hij een passie voor media en evenementen. Zijn avontuur in media en technieken begon bij de Halse vrije radio Victoria, waar hij zich ontpopte tot een enthousiaste en bevlogen medewerker. Zijn talent en passie voor radio leidde tot de oprichting van FM Brussel in 1999, de stadsradio die hij samen met medestudenten aan het Ritcs in Brussel oprichtte. Deze studentenradio groeide al snel uit tot een professionele zender en ging later op in het bekende mediamerk BRUZZ.

Na omzwervingen bij 4FM, Studio Brussel en als cameraman en visionmixer bij de VRT werd Dirk verantwoordelijk voor het opstarten van Visiual Radio bij de VMMa voor Q Music in 2012. Dit was vernieuwend op allerlei gebied: een radio-uitzending op televisie, 24/7 op autopilot, maar met extra's zoals shows op locatie en concerten, het verbeteren van de studio-omgeving, het upgraden van de technische faciliteiten en het trainen van deejays om het televisiegedeelte van hun show optimaal te benutten.

Naast zijn bijdrage aan de radio-industrie bouwde Dirk een indrukwekkende reputatie op als eventfreelancer. Hij zette zijn schouders onder talloze evenementen en concerten, waar hij steeds met dezelfde passie en vakmanschap te werk ging. Hij stond mee aan de wieg van de pop-up winterbar Winterhallen in Overijse en speelde een sleutelrol in de organisatie van de Druivenfeesten. Samen met zijn vrienden richtte hij EvenementO op, een vereniging die evenementen zoals de Druivenfeesten, het dorpsspel Code 3090 en de Winterhallen tot een succes maakte.

Met zijn bedrijf Moose TV bood hij zijn diensten aan als project creator & manager voor events en broadcast, tv-regisseur, event producer en showcaller. Hij toerde als visionmixer met LMFAO, Iron Maiden, Shaka Ponk, Indochine, The Prodigy, Dimitri Vegas & Like Mike, Selah Sue, Matmatah, Puggy, Clouseau... Hij was multicam regisseur voor Tomorrowland LIVE, Rock Werchter, Rock-a-Field, Pukkelpop, Papillons2Nuit, Vieilles Charrues, Laundry Day, Dranouter, Marktrock, Suikerrock, Les Ardentes, Paaspop, UNTOLD, CORE festival BXL, ULTRA Miami...

In de winter van 2024 maakte Dirk deel uit van de crew die de concerten van Clouseau verzorgde in het Sportpaleis in Antwerpen. Op zaterdag 4 januari werkte hij met dezelfde toewijding en precisie aan het negende jubileumconcert van Clouseau. Het nieuws van zijn plotse dood sloeg in als een bom bij iedereen die hem kende en waardeerde.

Dirk was een man met een groot hart, een luisterend oor en een ontembare passie voor zijn werk. Zijn professionaliteit en inzet maakten hem geliefd bij collega's en vrienden. Zijn overlijden wordt als een groot verlies ervaren binnen de sector.

Op 11 januari 2025 werd er afscheid genomen van Dirk in Overijse.

Dirk was naast een pionier in de sector, iemand met een onuitputtelijke energie en een scherpe visie op media ook een vader, een zoon, een broer, een partner, een vriend en een vakman. Zijn talent, energie en warmte zullen nooit vergeten worden.

Rust zacht, Dirk. ■

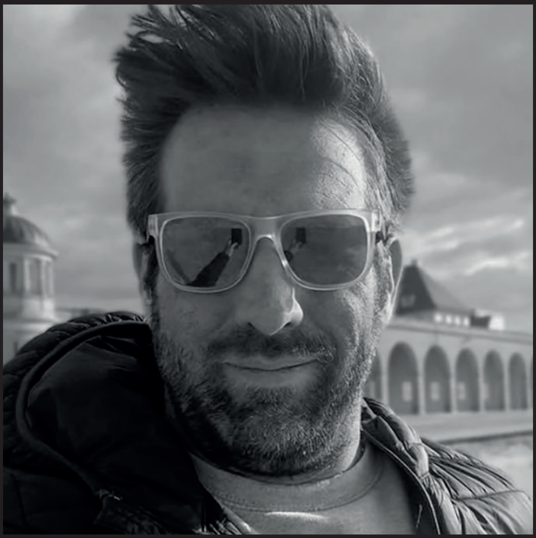

AMPTEC NTWRX IMPLEMENTEERT GEAVANCEERD NETWERK IN DE MUNT

Glenn Knapen

De Munt, het iconische operagebouw in Brussel, zet een belangrijke stap in modernisering met de implementatie van een gedeeld netwerk. De nieuwe infrastructuur integreert verlichting, AV en administratieve systemen. Jarenlang functioneerden het theater en de ateliers van De Munt afzonderlijk, wat leidde tot inefficiënties en beperkingen die niet meer voldeden aan de eisen van hedendaagse producties. Amptec ntwrx werd in 2023 geselecteerd om deze uitdaging aan te pakken en een innovatieve oplossing te leveren.

Een gedeeld, betrouwbaar netwerk
"Ons doel was om een netwerk te creëren dat toekomstbestendig is en de manier waarop De Munt technologie integreert in producties fundamenteel herdefinieert," aldus Jasper Willems. De nieuwe infrastructuur biedt een volledig redundante rood-blauwe architectuur voor producties en een spine-leaf topologie voor administratieve systemen. Dit ontwerp garandeert 24/7 betrouwbaarheid en faciliteert naadloze connectiviteit tussen apparaten binnen het hele netwerk. Dankzij centraal beheer via Arista's CloudVision-tool is de configuratie intuïtief en toegankelijk, wat zowel het IT- als het productieteam meer flexibiliteit geeft.

Innovatieve resultaten
Het gedeelde netwerk heeft de manier waarop De Munt werkt revolutionair veranderd. Repetitieruimtes in de ateliers kunnen nu probleemloos worden geïntegreerd in live producties in het operagebouw. Het netwerk ondersteunt low-latency videostreams, gesynchroniseerde belichting, audiocues en talkback-functionaliteit. Daarnaast zijn er nieuwe mogelijkheden, zoals interne livestreaming en verbeterde Wi-Fi voor bediening van podiumapparatuur.
IP Project Manager Karl Ancia van De Munt is enthousiast: "De expertise van Amptec op het gebied van IT en AV is ongeëvenaard. Van het herlabelen van onze bekabeling tot het implementeren van SMPTE 2110-standaarden, hun team kwam steeds met uitstekende oplossingen."

Een totaaloplossing
Als culturele instelling waar traditie en innovatie samenkomen, moest het netwerk voldoen aan de eisen van de hoogstaande producties en dagelijkse activiteiten. Amptec verzorgde niet enkel het ontwerp en installatie, maar ook projectmanagement, consultancy en support. "Met dit netwerk is De Munt klaar om een leidende rol te spelen in media- en IT-integratie, wat nieuwe creatieve mogelijkheden opent," besluit Jasper Willems.

KMO-Portefeuille
Door nieuwe technologieën en groeiende datastromen in de AV-sector worden geavanceerde netwerken steeds crucialer. Amptec ntwrx ondersteunt bedrijven bij deze modernisering. Vlaamse bedrijven kunnen via KMO-portefeuille rekenen op een tegemoetkoming voor advies rond digitalisering en innovatie. ■

DE QUESTIONNAIRE VAN DE CONNAISSEUR: MARNIK BAERT

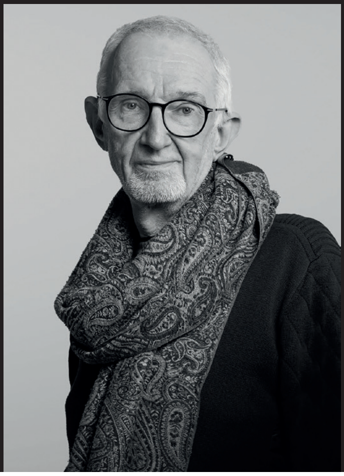

In deze nieuwe rubriek peilen we naar de professionele ziel van een collega uit de sector. Wie is het? Waar drijft hij/zij op? Hoe zit de vork aan de tand? Aflevering 1: scenograaf en kostuumontwerper Marnik Baert.

1.Wist je al vroeg in je leven dat je deze richting uit wilde gaan?
Hoe een dubbeltje rollen kan: ik wou architect worden, maar mijn wiskundige skills waren niet afdoend. Dus een stap lager: interieurvormgeving, nog lager regent plastische kunsten en dan naar de top: academie voor Schone Kunsten Gent. Ik wilde een kunstenaar zijn pur sang en alle toevallen hebben mij gebracht tot wat ik nu ben. Theatermaker. Theater was mijn passie van héél jongs af aan, maar meer dan amateur en academie was het niet. Ik maakte wel de decors voor een amateurgezelschap dat ik zelf heb gesticht en van de eerste opvoering was het bingo: een publieke knaller en verlengingen tot we geen zin meer hadden. Sabam heeft welgevaren!

2. Hoe en wanneer ben je begonnen als ontwerper?
In 1979. Dat was in Teater Arena. Een baanbrekend theater in Gent waar ik mijn stage mocht doen, en waar de technische directeur plots zei: "Jij mag decor en kostuums ontwerpen voor 'I Love My Wife' een Amerikaanse muzikale komedie." De toon was gezet en mijn carrière was gestart.

3. Wat dreef je om in dit beroep te stappen?
Passie

4. Ben je autodidact of heb je een specifieke opleiding gevolgd?
Nee, de academie opleiding heeft me héél veel technieken bijgebracht, maar de opleiding was niet persé op scenografie/kostuum gericht. Ik heb dat zelf gekozen.

5. Wat is de essentie van het beroep voor jou?
Dat is de meest complexe vraag hier. Ik zou een gedetailleerde beschrijving moeten geven van de term scenografie en kostuumontwerp. Ik heb 23 jaar les gegeven aan de academie van Antwerpen, in de afdeling kostuumontwerp. Ik heb daar ook een paar uur scenografie gegeven en steeds gebruikte ik diezelfde term: speldispositief. Je richt de scène in, zodat de inhoud van het stuk versterkt wordt, je creëert een persoonlijk kader en je zorgt dat acteurs zich comfortabel kunnen voelen in het voor hen gecreëerde biotoop. Dat is een werk dat je nooit alleen doet. Dat gebeurt collectief en in eerste instantie conceptueel samen met de regisseur. Idem wat kostuums betreft: je helpt de acteurs. Je decoreert niet: dan ben je mislukt. Elk klein detail moet zin hebben...

6. Waar haal je inspiratie uit?
Boeken, de realiteit, de straat, musea, architectuur, voorstellingen, theaterkunstenaars, beeldhouwers, kortom alles kan inspirerend werken. Bijvoorbeeld 'Il Trovatore' in Alden Biesen: de gebeurtenissen van 1979, toen Alden Biesen afgebrand is, hebben mij volledig geïnspireerd om het decor te bedenken. Het kind dat destijds van de brandstapel werd gered. Heel het decor was de brandstapel.

7. Wie is je grote voorbeeld?
Andreï Ivaneanu, de Roemeense scenograaf, die scenografie in Vlaanderen/Wallonië/Brussel en later veel verder buiten de grenzen verspreidde. Hij heeft me alles geleerd: technisch en vooral inhoudelijk. Wat kostuums betreft: het interpreteren en niet het kopiëren. Hij liet me zien dat historische replica's eigenlijk voorbehouden waren voor film en tv, maar dat er op het podium andere waarden aan de orde zijn.

8. Hoe verloopt je ideale ontwerpproces? Verschilt dit tussen de verschillende disciplines waarin je werkt: kostumering, decor, regie?

Ik heb mijn methode: grondig lezen en analyseren van een

BEDRIJFSLEDEN

CBAM bv
A. Amelotstraat 36
9750 Kruisem
Tel: +32 9 395 10 83
info@cbam.be
www.cbam.be

Shure
Distribution Benelux
Jan Emiel Mommaertslaan 20A
1831 Diegem
Tel.: +32 2 320 20 23
mail: info@shure.be
website: www.shure.be

XLR Pro
J. Bruyndonckxstraat 72
1780 Wemmel
Tel.: +32 2 520 08 27
Mail: info@xlrpro.eu
Website: www.xlrpro.eu

FACE bvba
Hoek 76 – unit 301
2850 Boom
Tel.: +32 3 844 67 97
Mail: info@face.be
Website: www.face.be

Theateradvies bv
JJ Allanstraat 374
1551 RV Westzaan
Tel.: +31 85 400 10 55
Mail: info@theateradvies.nl
Website: www.theateradvies.nl

tekst (opera en musical zijn ook teksten) Het samenstellen van een mood board en het maken van eerste schetsen. Dan bespreking met regisseur en ploeg en dan aan het werk om de verschillende ateliers aan het werk te zetten. Ik blijf nauwgezet alles opvolgen en waar ik vroeger ook meehielp laat ik het werk nu over aan de jonge garde, die veel energieker met problemen om kunnen.

9. Werk je altijd voor dezelfde gezelschappen, regisseurs, theaters?
Nee: dat is SAAI.

10. Welke discipline vind je het leukst om mee aan de slag te gaan? Haal je het meest voldoening uit…
ALLE disciplines: ik ben een ouwe rot en hou te veel van theater om het ene liever te doen dan het andere.

11. Op welke voorstelling ben je het meest trots?
'Rigoletto' bij de Zomeropera Alden Biesen. Daar heb ik een magistraal decor neergezet en in mijn toen zeer zieke staat zelf meegewerkt om het er te laten uitzien zoals het was. Ik herinner me nog de grote verwondering van de regisseur die maar één woord gebruikte: "amazing."

En welke wil je zo snel mogelijk vergeten?
'Peter Pan' van Deepbridge. Ik heb een hoogstaande productie aan decor en kostuums afgeleverd en heb pas te laat ontdekt dat ik er financieel ingeluisd ben. Jammer, want qua beeld is het één van de mooiste die ik ontworpen heb.

12. Is er specifieke software waar jij of je assistenten liefst mee werken?
Gezien mijn gezegende leeftijd, is het 'software' gedeelte volledig ten koste van mijn assistenten. Zij moeten al mijn met de hand bedachte tekeningen perfect uitwerken met de nieuwste mogelijkheden, om die dan te kunnen presenteren aan de voltallige ploeg.

13. Met welk soort materiaal werk je liefst?
Alles wat boeiend is en wat tot sterke resultaten kan leiden. Dat is inclusief het gebruik van materiaal zoals bouwafval, containers, bekisting… Maar het imiteren vind ik het leukst: zoals ik een immense metalen brug heb neergepoot in mijn decor van 'Rigoletto'. Allemaal fake, maar het publiek geloofde dat het écht was. Zalig.

14. Je beste en slechtste herinnering ooit?
Ik heb niet echt slechte herinneringen. Het was soms moeilijk en lastig, ook de discussies met regisseurs, of met vervelende acteurs die hun kostuums niet wilden dragen… Maar ik heb van alles genoten.

15. Wat zou je meegeven aan de nieuwe generatie die in dit beroep wil stappen?
Volg je passie! Van theater word je niet rijk in je portemonnee, maar rijk in je hoofd. Als je dat credo kan handhaven, lacht de toekomst je toe. ■

DIEREN IN THEATER

Roel Proesmans

Het toneelstuk 'Werken en dagen' van FC Bergman begint met een levende kip. Het gezelschap is niet aan zijn proefstuk toe wat betreft het opvoeren van levende dieren op een podium. In 'The Sheep Song' speelde ook een kudde schapen mee. Gaan die mee op tournee?

In een interview in De Morgen[1] lichtten Friedemann Koch (de decorbouwer van het gezelschap) en Marie Vinck toe hoe ze soms een mouw moeten passen aan hun vindingrijkheid.

Vinck: "Ja, de schapen gaan mee op toernee, maar niet verder dan pakweg driehonderd kilometer. In Zuid-Frankrijk hebben we bijvoorbeeld met plaatselijke, bruine schapen gespeeld. Daardoor viel onze acteur in zijn witte schapenpak nogal op."
Ook STEPP krijgt in haar vraagbaak verzoek naar tekst en uitleg. Lees gerust mee.
"Volgende week speelt FC Bergman met 'Werken en Dagen' bij ons in het theater. In de voorstelling worden twee kippen gebruikt die het theater dient te voorzien.

Weten jullie wat de officiële regelgeving is aangaande gebruik van dieren in theater in België?"

Beste STEPP lid,
Kot kot kedei. Klinkt nu al als een slecht plan.
Gij moet dus kippen voorzien. Bizar.
Zijn de kippen essentieel voor de voorstelling? Wat met toeschouwers in de zaal met allergieën en fobieën? Vogelgriep?
Aangezien je zelf noch het theater een kippenhouder bent, zal je de kippen moeten inhuren met een verzorger.
Ook dient de tijd van de kippen in het theater zo kort mogelijk te zijn en dienen ze gehouden te worden in een diervriendelijke en stressvrije omgeving. Valt het theater daaronder?
Overtredingen van de regels kunnen leiden tot boetes, inbeslagname van dieren, of in ernstige gevallen zelfs gevangenisstraffen.
Het welzijn van dieren heeft een hoge prioriteit in de Belgische regelgeving rond spektakels.
De grootste voorzichtigheid is hier geboden.
Als jij de kippen voorziet, ben je ook juridisch verantwoordelijk.
Ze kunnen mijns inziens enkel vragen dat jij de nodige toelatingen/vergunningen aanvraagt bij stadsbestuur en of een dierenwelzijnsorganisatie. Dit kan ook geweigerd worden.

1 https://www.demorgen.be/tv-cultuur/het-is-vaker-houwtje-touwtje-dan-spitstechnologie-het-technische-vernuft-van-theatergezelschap-fc-bergman~b3822500/

Persoonlijk zou ik vragen dat ze de kippen zelf meebrengen.
Dit is de nationale wetgeving:
Hier is de Dierenwelzijnswet van toepassing. Die wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn van dieren stelt dat dieren niet mogen worden mishandeld en dat hun welzijn te allen tijde gerespecteerd moet worden. Dit betekent dat dieren in spektakels in omstandigheden moeten leven die hun natuurlijke gedrag zo veel mogelijk respecteren.
Verder nog het KB van 02/09/2005 betreffende dieren in circussen en rondreizende tentoonstellingen
Regionale wetgeving:
In Vlaanderen bijvoorbeeld worden de regels inzake dierenwelzijn strikt gehandhaafd en kunnen er specifieke voorwaarden gelden voor het gebruik van dieren in evenementen.
Nieuw is de Vlaamse Codex Dierenwelzijn (decreet 17/05/2024)
Opgelet: dit decreet is nog niet in werking en treedt in werking op 1 januari 2025 maar er wordt reeds op deze manier gehandhaafd.
Lokale regelgeving:
Voor shows en evenementen waarbij dieren betrokken zijn, moeten organisatoren vaak toestemming vragen aan de lokale overheden, lees het stads- of gemeentebestuur. Deze toestemming kan gepaard gaan met voorwaarden om het welzijn van de dieren te waarborgen, zoals regelmatige controles door dierenartsen. Doe zeker navraag bij de dienst milieu.
Voor het gebruik van huisdieren of boerderijdieren in spektakels gelden strikte voorschriften. Zo moeten dieren bijvoorbeeld voldoende rust krijgen, mogen ze niet blootgesteld worden aan onnodige stress en moeten ze op een humane manier worden getransporteerd tussen elke voorstelling van en naar het theater.
Samenvattend mogen neerhofdieren in het theater worden gebruikt, maar alleen als hun welzijn te allen tijde gewaarborgd is. Dit houdt in dat ze op een humane manier moeten worden verzorgd, vervoerd en behandeld, en dat er mogelijk goedkeuring nodig is van de lokale autoriteiten.
Mogelijk kan je beter eieren voor je geld kiezen.

BEDRIJFSPARTNERS

De maatstaf voor kwalitatieve professionele audio installaties, met grote focus op service en support.
Bremakker 45
3740 Bilzen
TEL +32 11 28 14 58
MAIL sales@amptec.be
www.amptec.be

AMPTEC
professional sound solutions

Adviseur voor theater, concertzaal en pop-podium: akoestiek, licht, geluid, stoelen, tribunes, hef- en hijsinstallaties, kortom voor alles wat van een gebouw een cultuurhuis maakt.
Runmolen 3
5404 KP Uden, Nederland
TEL +31 413 26 43 44
MAIL info@pbta.nl
www.pbta.nl

PBTA
THEATER & AKOESTIEK

Uw eerste keuze. Klank en licht op maat van uw project, inclusief de welgekende service, toewijding en expertise.
't Hofveld 2C
1702 Groot-Bijgaarden
TEL +32 2 481 70 70
MAIL info@beglec.com

BEGLEC
SOUND & LIGHT

We geven de toekomst van de audio-industrie vorm, op basis van onze geschiedenis, onze innovatie cultuur en onze passie voor uitmuntendheid.
BDC – Esplanade 1 – Box 41
1020 Brussel
TEL +32 2 466 44 10
MAIL bnl-customerservice@sennheiser.com
nl-be.sennheiser.com

SENNHEISER

CHAUVET Professional ontwerpt, fabriceert en verdeelt innovatieve LED lichtarmaturen voor de evenementensector.
Stockstraat 18
9770 Kruishoutem
TEL +32 9 388 93 97
MAIL Besales@chauvetlighting.eu
chauvetprofessional.eu

CHAUVET
PROFESSIONAL

Innovatieve brandwerende stoffen, gordijnrails en bewegingssystemen voor theaters en evenementen.
Oude Gentweg 100
2070 Burcht
TEL +32 3 236 84 40
MAIL hello@showtex.com
www.showtex.com

ShowTex
AMAZING STAGE FABRICS IN MOTION

Structureel partnerschap

STEPP heeft een uitgebreid netwerk van communicatiekanalen naar de brede culturele sector. Via een structureel partnerschap kan je bedrijf of organisatie hier gebruik van maken.
Meer info op **stepp.be/sponsors.asp**

Uw ideeën, onze oplossingen
Lammerdries 18A-1
2440 Geel
TEL +32 13 480 600
MAIL info@controllux.be
www.controllux.be

Controllux

A Light Balance is een creatief bedrijf met meer dan 20 jaar ervaring in lichtontwerp, lichttechniek, ontwikkeling en productie.
Willem de Blockstraat 26
2880 Bornem
TEL +32 486874620
MAIL info@alightbalance.com

A LIGHT BALANCE

GROEPSLEDEN

30CC - Leuven

Beursschouwburg - Brussel

Cc 't Getouw - Mol

Cc 't Schaliken - Herentals

Cc 't Vondel - Halle

Cc Brugge

Cc Casino - Houthalen-Helchteren

Cc de Brouckere -Torhout

Cc de Factorij - Zaventem

Cc De Plomblom - Ninove

Cc De Ploter – Ternat

Cc de Schakel - Waregem

Cc De Steiger - Boom

Cc de Steiger - Menen

Cc De Werf - Aalst

Cc Hasselt

Cc het Perron - Ieper

Cc Jan Tervaert - Hamme

Cc Kapellen

Cc Mortsel

Cc Muze - Heusden Zolder

Cc Nova - Wetteren

Cc SCHARPOORD - Knokke-Heist

Cc Sint Niklaas

Cc Ter Dilft - Bornem

Cc Westland - Dilbeek

De Velinckx - Tongeren

De Warande - Turnhout

Destelheide vzw - Dworp

Faro

GC De Bunder - Moorslede

GC De Wiek – Zele

Kaap vzw - Brugge

Koninklijke Muntschouwburg - Brussel

Minard vzw - Gent

Muziekcentrum de Bijloke - Gent

Noordstarfonds vzw - Gent

Oc De Kleine Beer - Beernem

Opera Ballet Vlaanderen - Antwerpen

Stadsbestuur Blankenberge

STUK kunstencentrum vzw - Leuven

Toneelhuis Antwerpen

Vzw De Rand - Wemmel

Vzw Lokaal cultuurbeleid district Merksem

COLOFON

CONTACT
STEPP vzw
Steenstraat 29 bus 10
1000 Brussel
T: +32 0456 64 59 74
E: info@stepp.be
W: www.stepp.be

MISSIE
STEPP vzw is het steunpunt voor de productionele, ontwerpende en technische krachten van de brede culturele sector. De organisatie is het aanspreekpunt voor actuele ontwikkelingen op het vlak van techniek, scenografie, architectuur, veiligheid en opleidingen in de culturele sector en haar zeer diverse subsectoren. STEPP vzw bundelt de krachten van de gehele sector om een constante uitwisseling van expertise teweeg te brengen. De organisatie is gesprekspartner in diverse comités, en organiseert op regelmatige tijdstippen studiedagen, symposia, netwerkmomenten en opleidingen.
STEPP vzw is lid van OISTAT en benadrukt daarmee het internationale kader van de hedendaagse culturele sector.

ACTIVITEITEN
STEPP vzw organiseert regelmatig bijeenkomsten in de vorm van symposia, informele meetings en workshops. Daarnaast bieden zij een uitgebreid cursusprogramma aan. Verdere informatie en een overzicht van de activiteitenkalender vindt u op onze website www.stepp.be.

TARIEVEN
STEPP leden krijgen alle 3 maanden het STEPP magazine gratis in hun bus. Daarbovenop krijgen onze leden korting bij alle STEPP activiteiten, en bij een aantal partnerorganisaties.
Professional lidmaatschap: 75 euro
Young professional (min. 25 jaar): 50 euro
Kleine organisatie (max 5 FTE): 195 euro
Middelgrote organisaties (max 10 FTE): 390 euro
Grote organisaties (max 20 FTE): 720 euro
Bedrijfslidsmaatschap: 720 euro
Vanaf september 2022 kun je ook kiezen voor een all-inclusief formule.
Alle lidmaatschappen gelden 1 seizoen.
Check www.stepp.be voor meer informatie.

DUURZAAMHEID
STEPP vzw zet zich in voor een duurzame cultuursector. Dit uit zich in al onze activiteiten en opleidingen.
STEPP is daarnaast ook partner in een aantal duurzaamheidsinitiatieven van partnerorganisaties.
STEPP vzw wil zo een motor zijn voor een duurzame cultuursector.

STEPP magazine #50

Bijdragen: Jan Decalf, Hanne De Bie, Hendrik Dierkx, Glenn Knapen, Roel Proesmans, Arnaud Thaler, Chris Van Goethem, Roger Vervoort
Cover © Its Yves
Eindredactie: Jan Decalf
Corrector: Bert Moerman
Vormgeving: Jo Klaps, brusselslof.be
Foto's portfolio: Roger Vervoort
Druk: Drukkerij Gijsemberg

STEPP magazine wordt gedrukt op 100% FSC gecertificeerd papier.
Eenheidsprijs: 15,00 EUR. Alle vorige nummers zijn beschikbaar op bestelling via www.stepp.be

BIJDRAGEN
Indien je zelf tekst of foto's wil bijdragen voor een volgend nummer, kan je contact opnemen met de redactie: info@stepp.be. De verschijningsdata van het STEPP magazine zijn 15/3, 15/6, 15/9 en 15/12.

ADVERTEERDERS
Advertentielijst: A Light Balance, Amptec, Beglec, Chauvet, Controllux, PBTA, Sennheiser, Showtex

Voor informatie over advertentiemogelijkheden mag u ons contacteren op sponsoring@stepp.be

Jaargang 12
Nr. 50 –maart 2025
STEPP Magazine is een uitgave van STEPP vzw.
Verantwoordelijke uitgever: Roel Proesmans.

Ontdek het volledig magazine archief nu ook digitaal: https://issuu.com/steppvzw

CC BY NC SA

The Evolution Wireless Digital Series

EW-DX

Refine your workflow with setup simplicity and digital clarity.

Not all wireless is created equal. Audio professionals can encounter challenges using traditional RF technology, but with Evolution Wireless Digital, fundamental limitations of wireless systems are resolved using new technology that is nothing short of groundbreaking. With the EW-DX line, there will be even more professional features for nearly any budget or application.

Discover why EW-DX is the future of wireless. Visit sennheiser.com/ew-dx to learn more about the latest members in the Evolution Wireless Digital series.

SENNHEISER

A LIGHT BALANCE BV

Igniting inspiration and creativity

A Light Balance bv is recent aangesteld als Exclusieve distributeur in Belgie

StageSmarts

Samen met onze onderstaande merken kunnen we een compleet portfolio aanbieden:

VARI*LITE

GLP

FRAMELED

PWR LIGHTING

KVANT

LivePower
connectivity gets personal

Contacteer ons voor informatie, demonstratie of service.
Ontdek de laatste nieuwe producten/innovaties van onze hoogkwalitatieve merken.

SIXTY82

www.ALightBalance.com

+32 486874620

info@alightbalance.com

MegaTape